

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:13

Fredagen den 15 november

§ 1 Allmänna frågor

Statsrådet Hans Dahlgren

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna
frågor den 15 oktober 2019**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
allmänna frågor den 19 november 2019**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Då öppnar vi dagens möte. Välkommen hit, statsrådet Hans Dahlgren!

Vi börjar som vanligt med återrapporten. Finns det något att säga om den, statsrådet?

Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Jag har ingenting att tillägga till den skriftliga återrapporten.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för det.

Vi går vidare till information och samråd inför möte rådet den 19 november. Punkt 3 på dagordningen är den fleråriga budgetramen.

Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det är vid detta tillfälle bara en informationspunkt i den meningen att det finländska ordförandeskapet ska ge en lägesuppdatering när det gäller förhandlingarna om den fleråriga budgetramen. Vi förväntar oss alltså ingen diskussion på denna punkt.

Jag kan lägga till att det nu inte ser ut som att det blir något försök att nå en uppgörelse ens vid Europeiska rådets möte i december, även om detta har varit ambitionen från en del. Vad vi ser framför oss är däremot att vi får ett förslag – en reviderad och siffersatt förhandlingsbox – från det finländska ordförandeskapet i slutet av november eller början av december, så att det kan behandlas vid nästa möte i allmänna rådet och därefter diskuteras av Europeiska rådet i december. Men någon slutförhandling lär det inte bli där.

Anf. 5 JAN ERICSON (M):

Det händer inte så mycket i denna fråga, kan vi konstatera. Jag är lite nyfiken på statsrådets bild av hur Finland agerar i frågan. Har finländarna

helt enkelt gett upp? Väntar de på att något annat ordförandeland ska klara av att lösa problemen, eller kan vi förvänta oss att Finland gör någon ytterligare ansträngning på slutet här?

Anf. 6 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Det är som sagt en informationspunkt, så vi har ingen avsikt att göra något annat än att ställa lite frågor och ge lite kommentarer.

Det är uppenbart vad vår partiledare sa om budgeten i partiledardebatten om EU i onsdags. Vi avser naturligtvis att följa vad regeringen gör i denna fråga när det gäller 1 procent av bni. Det gäller att hålla fast.

Vi hade Greklands EU-minister här för någon vecka sedan. Vi, inklusive ordföranden, tog emot honom här i EU-nämnden, och försökte förklara hur vi ser på budgetökningen och vilka konsekvenser den kan få för det svenska budgetutrymmet och utrymmet för reformer. Jag noterar att Greklands EU-minister sedan har skrivit och uttalat sig offentligt om att han tycker att Sverige bör betala mer. Jag tycker att det är ganska anmärkningsvärt att andra länder talar om att vi bör kunna betala mer. Jag tycker att det är viktigt att faktiskt markera och säga att de gärna får säga vad de vill bidra med. Jag tycker dock inte att de ska gå in och tala om vad andra ska bidra med, för alla har sina egna åsikter om vad man tror att man har möjlighet att bidra med.

Det är viktigt att det markeras att Sverige har rätt att uttrycka sin åsikt och att det är viktigt att respektera olika länders bevekelsegrunder.

Anf. 7 JENS HOLM (V):

Jag vill instämma med föregående talare när det gäller vikten av att Sverige håller fast vid att vi inte ska få en höjd EU-avgift.

Sedan har jag en konkret fråga. Vid överläggningarna i miljö- och jordbruksutskottet i går ville vi veta statusen budgetmässigt för den gemensamma jordbrukspolitiken när det gäller förslaget om att ha ett tak för hur höga jordbruksbidrag som kan betalas ut till en enskild mottagare ska/bör vara. Vi fick då veta att detta hanteras inom ramen för MFF, och därför hoppas vi att någon här kan berätta vad statusen är, vad förslaget är, vad det är för tak som kommissionen har föreslagit och vad regeringen anser om detta.

Vi i Vänsterpartiet tycker att det är ett bra förslag att enskilda mottagare inte ska kunna ta emot hur mycket jordbruksstöd som helst.

Anf. 8 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Tolkar jag det rätt att vi fortfarande är kvar på stadiet att utbyta positioner snarare än att förhandla, när medlemsländerna träffas?

För det andra: Kan statsrådet beskriva förhandlingsläget inom den grupp med fyra länder som brukar kallas the frugal four och hur Tyskland förhåller sig till den gruppen? Är de inne – är det the frugal five eller the frugal four?

Jag har en kort fråga. Är det helt avgörande att det står klart om britterna är med eller inte innan vi kan anta en budget? Måste vi vänta tills den processen är klar?

Anf. 10 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Jag börjar med Jan Ericsons fråga om Finland har gett upp. Det har de inte gjort. Tvärtom arbetar de intensivt med att göra det som vi ser fram emot att se resultatet av, nämligen ta fram en ny, reviderad förhandlingsbox, som vi hoppas blir bättre i flera avseenden än den som det föregående ordförandeskapet levererade under vårterminen. I den kommer det, i motsats till den tidigare boxen, att finnas tydliga siffrersatta nivåer för de olika elementen i budgeten.

Detta är ett stort och ansvarsfullt arbete, och vi hoppas naturligtvis på ett så positivt utfall som möjligt. Det blir hela grunden för den fortsatta diskussionen. Sedan kommer detta, mer eller mindre, att hamna i händerna på den nye ordföranden i Europeiska rådet, Charles Michel, som har sitt första möte i december. Han kommer säkert, i former som han själv finner lämpligast, att hantera detta i början av nästa år. Det blir kanske ett extra europeiskt råd i januari eller februari för att ta en riktig duvning med detta.

Jag vill inte säga att finländarna har gett upp, även om man ska vara varse att det blev en hel del kritik mot det papper som de lade fram vid det föregående mötet.

Till Désirée Pethrus vill jag säga följande. Jag kan bekräfta att vi fortsätter att sträva efter att budgeten ska hållas nere på 1 procent av den samlade bruttonationalinkomsten.

Svaret på Pål Jonsons fråga om huruvida de fyra särskilt sparsamma länderna fortsätter att hålla ihop är att vi gör det. Vi har just, i veckan som gått, haft ett utbyte om ett papper där vi hoppas att våra respektive regeringschefer gemensamt ska kunna göra ett uttalande, utspel eller någon form av manifestation inför decembermötet just med inriktningen på 1 procent. Det är vår absoluta inriktning.

Man ska dock veta att det finns länder som har en helt annan uppfattning. Vi har Portugals premiärminister på besök i staden just nu, och Portugals position är 1,16 procent. Kommissionen har föreslagit 1,11 procent, och det är utan att räkna in de specialinstrument som går därutöver. Vi hade häromveckan ett möte i Prag med de så kallade sammanhållningspolitikens vänner, som inte heller skäms för att begära mer. Jag vill bara illustrera att även om vi håller fast vid vår inriktning är det en mycket besvärlig och polariserad situation som vi ser framför oss.

Grekland hör säkert till de länder som gärna ser att andra betalar mer. Jag har verkligen sympati för Désirée Pethrus uppfattning att vi måste respektera varandras uppfattningar. Jag får själv möjlighet att inom någon vecka besöka Aten och kommer då att säga vad Sverige står för och vad vi tycker om dessa saker.

Till Jens Holm vill jag säga att den position vi har, som är förankrad i riksdagen, först och främst är att vi ska hålla nere budgeten till 1 procent och att vi ska hålla nere den svenska EU-avgiften. Vi har inte sagt att EU-avgiften inte kommer att öka med en enda krona under de kommande sju åren, men vi ska hålla nere den så gott det går. Det finns två metoder att göra detta som är allra mest verkningsfulla. Den ena är att hålla nere själva

budgeten till 1 procent, och den andra är att slåss för att få behålla våra rabatter i systemet så att den svenska avgiften blir så låg som möjligt.

När det gäller förslaget om ett tak för jordbruksstödet är det en del av den övergripande förhandlingen. Det är inte säkert att den effekt som vi är ute efter, nämligen att effektivisera och få en bättre strukturomvandling i jordbrukspolitiken, tjänar på att ha ett sådant tak. Framför allt vill vi minska den del av jordbruksstödet som är direktstöd till jordbrukare bara för att de har en viss areal. 72 procent av hela jordbruksstödet går i dag till sådant direktstöd. Det är bara drygt en fjärdedel som går till mer landsbygdsutvecklande åtgärder, och vi tycker att det är den delen som ska premieras i detta sammanhang. Jag är säker på att flera av nämndens ledamöter har sett rapporteringen i New York Times för någon vecka sedan om beskyllningar om uppenbart missbruk av jordbruksstöden, som vi naturligtvis inte kan acceptera.

När det gäller var vi är i förhandlingskedjan och om vi utbyter positioner vill jag säga till Pål Jonson: Ja, det gör vi, och vi har blivit tydligare med våra positioner. Vi håller på att skärpa vårt tonläge när det gäller kravet att hålla oss på 1 procent. Vi ser ett ökat stöd från Tyskland. Jag såg att Financial Times häromdagen skrev om the the frugal five. Det är inte the frugal four längre, utan de räknar uppenbarligen in Tyskland. Huruvida Tyskland självt vill associera sig med vår grupp vet vi inte ännu, men vi har märkt en tydlig markering från tysk sida av att det är viktigt att hålla nere den sammanlagda omfattningen på budgeten.

Någon reell förhandling om själva nivåerna eller fördelningen har inte börjat ännu, utan jag skulle säga att det första riktiga förhandlingstillfället blir veckan i december, när vi först har allmänna rådet och sedan Europeiska rådet.

Till Annika Qarllsson, till sist, när det gäller om det är klart om vi kan ha ett budgetbeslut innan vi vet hur det blir med Storbritanniens medlemskap i Europeiska unionen, vill jag säga att jag tror att många skulle känna att det känns tryggare att gå till beslut om detta om man vet hur det blir. Uppriktigt sagt är vi ju inte helt klara över vare sig när, hur eller om Storbritannien kommer att vara kvar i eller lämna Europeiska unionen. Mycket tyder på att det är datumet den 31 januari som kommer att gälla. Innan dess tror jag inte att vi kommer att ha ett budgetbeslut.

Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD):

Just frågan om ett tak för mottagare av jordbruksstöd är jätteangelägen och något som vi tycker är mycket viktigt.

Jag läste för någon vecka sedan en artikel i New York Times om the money farmers. Jag är säker på att flera här har läst den, men om det är någon som inte gjort det: Läs den! Det är hårresande avslöjanden som New York Times redogör för där. De har undersökt jordbrukssystemet under ett års tid och kommit fram till både det ena och det andra. Jag vill gärna att alla i EU-nämnden tittar på den artikeln.

Vad gäller frågan om att man ska kunna ha ett tak för hur mycket pengar som enskilda mottagare ska få undrar jag: Måste ett sådant beslut verkligen ske inom ramen för långtidsbudgeten? Går det inte att lösa genom ett beslut som ligger utanför den processen? Det är en regel som gäller hur pengar används kanske snarare än hur pengar allokeras mellan olika utgiftsposter. Man kan tänka sig motsvarigheten, att det finns en idé

om att fatta beslut om en mekanism som ska koppla tilldelningen av medel till uppföljning av rättsstatens principer och att detta ska kunna tas utanför MFF:en. Borde inte en sådan här sak också kunna tas utanför MFF:en så att man kan göra det något enklare att driva igenom?

2019/20:13
15 november

Anf. 12 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Tack för frågan! Jag kan inte ge ett korrekt svar på rak arm, utan jag får återkomma till det. Detta är en informationspunkt som inte kommer att diskuteras vid mötet, utan vi får återkomma i en annan form.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet, för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Förberedelser inför Europeiska rådet.

Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Detta är en diskussionspunkt, och inget beslut ska fattas vid det här tillfället.

På dagordningen för Europeiska rådets möte i luciaveckan står dels, som sagt, EU:s fleråriga budgetram, dels frågan om klimatförändringar, dels övriga frågor med fokus på förbindelser på utrikesområdet. Som vanligt kan också andra frågor komma till. Någon sakdiskussion om dessa politikområden förväntas inte nu på allmänna rådet på tisdag, utan regeringen återkommer så småningom till nämnden angående ståndpunkter i sak närmare inpå själva mötet i december.

Anf. 15 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag har en kort fråga. När det gäller netto-nollutsläpp 2050 har vi några som inte riktigt är på banan än. Finns det någon förhoppning om att man innan året är slut ska ha lyckats samla ihop hela flocken på det spåret?

Anf. 16 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

En förhoppning finns det säkert, men jag tror inte att vi ska räkna med ett genombrott av det slaget i december. Skälet är att de länder som detta handlar om – inte minst Polen – gör en tydlig koppling till vad som, i den budgetförhandling som ska börja i december, kan vara möjligt för dem att få stöd för när det gäller omställning till ett annat energisystem. Det finns alltså en koppling mellan dessa två frågor, vilket gör att jag faktiskt inte tror på avslut i någondera i december.

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Större respekt för rättsstatsprincipen i unionen.

Anf. 18 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Här är det två frågor som ska behandlas och som rör rättsstatens principer. Den första är en diskussionspunkt, och där ska direktören för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter, Michael

O’Flaherty, ge sin syn på hur respekten för rättsstatens principer kan stärkas generellt. Detta följs av en frågestund med honom.

Byrån har utvecklat ett informationssystem inom EU för att kartlägga hur grundläggande rättigheter respekteras. Det kallas Efris och ska underlätta tillgången till relevant information och rapporter om rättsstatssituationen i de olika medlemsstaterna. Vi tycker förstås att det är bra att byrån engageras i frågan om hur rättsstaten kan stärkas inom unionen.

Jag kommer vid diskussionen att redovisa den svenska hållningen vad gäller EU:s grundläggande värden och rent generellt stå upp för våra värderingar. Att försvara rättsstatens principer är oerhört angeläget och en viktig utgångspunkt för hela vår EU-politik. EU:s grundläggande rättigheter är inte förhandlingsbara, som vi brukar säga, och alla medlemsstater måste leva upp till sina åtaganden enligt såväl EU:s, Europarådets som FN:s olika regelverk. De verktyg för att försvara rättsstaten som finns ska användas, och samtidigt ska vi se vilka nya instrument som kan konstrueras för att bidra till en ökad respekt för oberoende rättsstater.

Det var alltså den första punkten, som är en diskussionspunkt. Den andra punkten är en beslutspunkt där vi ska anta rådsslutsatser om utvärderingen av den så kallade årliga rättsstatsdialogen, som rådet har. Nämnden har fått ta del av utkastet till slutsatser.

Rättsstatsdialogen utvärderades senast för 3 år sedan, och då var man överens om att detta behöver förbättras och kanske utvärderas igen senast i år. Därför borde vi också vara redo att överväga att omvandla dialogen till någonting som kallas en årlig peer review-övning. Där finns ett par olika initiativ på gång.

Ett initiativ rör det som Belgien och Tyskland för en tid sedan tog initiativ till, nämligen det som kallas periodic peer review. Det är ett förslag där alla medlemsstater inkluderas i ett slags proaktiv granskning, där man går laget runt.

Ett annat förslag kom från kommissionen i somras och innebär att man ska fördjupa kommissionens egen övervakning av rättsstatsprincipens utveckling i de olika medlemsstaterna. Det skulle ske i form av en så kallad granskningscykel för rättsstatsprincipen, som skulle utformas i samarbete med medlemsstaterna. Den ska omfatta alla medlemsstater men ha ett särskilt fokus på de länder där det finns eller kan befäras finnas problem. Sedan kommer kommissionen att inom ramen för granskningscykeln varje år publicera en rapport om hur rättsstatsprincipen respekteras inom EU.

Den mekanism – den här cykeln – som kommissionen föreslår påminner väldigt mycket om det belgisk-tyska förslaget, och jag tror att det kommer att finnas goda förutsättningar för att slå ihop de båda initiativen. Det kan vara klokt, för man ska förstås undvika överlappande processer.

Regeringen kommer att verka för rådsslutsatser som gör att den årliga rättsstatsdialogen ersätts av den här typen av lägesuppdatering om utvecklingen på rättsstatsområdet i unionen och att vi grundar det på kommissionens årliga rapport om rättsstatsprincipen inom EU.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Vi tar alltså punkterna 5 a och b i samma diskussion, så att alla är medvetna om det.

Anf. 20 LINA NORDQUIST (L):

Jag har en kort fråga till statsrådet, men den kanske kräver ett långt svar – det vet jag inte. Hur anser statsrådet att man skulle kunna gå framåt för att hitta möjligheter till sanktioner vid kränkningar av de grundläggande rättigheterna?

2019/20:13
15 november

Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C):

Min fråga är om det här arbetet kommer att knytas ihop med den diskussion som finns i samband med MFF:en kring justice of law? Kommer det att länkas ihop, eller kommer det att vara parallella processer?

Anf. 22 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Det är ett viktigt arbete som statsrådet lyfter upp, detta att stärka rättsstatens principer. Jag funderar lite grann på om man bedömer att alla länder kommer att stå enade i detta eller om det finns olika ingångsvärden i arbetet. Kan man samla sig kring de förslag som ligger på bordet?

Anf. 23 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Det finns ett starkt stöd hos allmänheten i Europa för att man ska arbeta med de här frågorna; jag har sett en Eurobarometer som pekar på att uppemot 90 procent av de europeiska medborgarna tycker att detta är väldigt angeläget. Det ska vi ta fasta på.

Kopplat lite grann till Annika Qarlssons fråga undrar jag lite om konditionalitet och de osäkerheter som har funnits gällande den rättsliga tillämpningen för att kunna genomföra detta. Har man klarat ut detta nu? Finns det tekniska förutsättningar för att införa konditionalitet kopplat till rättsstatens principer? Jag vet att det har funnits lite olika uppfattningar i den frågan tidigare.

Anf. 24 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag får börja med att säga att vi är åtminstone lite nöjda och glada gällande den nya utformningen av punkt 1 a i utkastet till rådsslutsatser. Den ser lite grann ut som de avvikande meningar vi har anmält tidigare, så det är jättebra.

Jag har en kort fråga om det som står under punkt 1 b om att avoid duplications. Det misstänker jag syftar på det statsrådet lyfte inledningsvis, det vill säga att det finns olika förslag för hur processen ska gå till. Det känns dock rörigt när nästan alla olika organ inom unionen ska hålla på och granska rättsstatens principer – parlamentet ska göra det, kommissionen ska göra det och medlemsstaterna ska göra det åt varandra. Då har vi ett gäng olika parallella processer som egentligen syftar till samma sak. Finns det någon tanke om att i stället göra detta i ett forum, på ett ställe, och sedan försöka hålla sig till det?

Anf. 25 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Först ska jag svara Lina Nordquist när det gäller sanktioner. Sanktioner finns ju redan på flera sätt. Vi har de överträdelseärenden som domstolen hanterar och beslutar om, och där finns sanktionsmöjligheter inbyggda. Vi har artikel 7, som ger möjlighet till sanktioner och i sista hand till och med möjlighet att frånta de länder som bryter mot rätts-

statens principer och de grundläggande värdena deras rösträtt.

Det där har dock visat sig vara inte så lätt; jag tror att jag tidigare talat om att vi bara var tio medlemsstater som ställde frågor när det var utfrågning av Ungern i allmänna rådet. Vi är också långt från den fem sjättedelars majoritet som krävs för vissa effektiva åtgärder, och vi är ännu längre ifrån den enhällighet – med undantag för det utpekade landet – som skulle krävas för att kunna gå så långt som att frånta någon rösträtten. Det finns dock instrument.

Sedan har vi det som vi diskuterar och som Pål Jonson frågade om, nämligen mekanismen inom ramen för MFF där syftet är att göra en koppling mellan budgetstöd och respekt för rättsstatens principer på ett sätt som gör att länder som inte fullt ut respekterar de här principerna inte längre ska kunna ta emot bidrag i samma omfattning som de annars skulle kunna göra. Det finns alltså olika instrument, och det är bra.

Som svar på Pål Jonsons fråga hur långt vi har hunnit menar vi att det finns en rättsligt acceptabel, godtagbar och helt fungerande mekanism. Vi har dock inte kommit så långt att alla medlemsstater har sagt samma sak, så det förhandlingsarbetet är ännu inte avslutat.

Till Ludvig Aspling kan jag säga att vi syftar till att få ett så sammanhållet system som möjligt. Jag tror dock inte att rådet kommer att säga att kommissionen ska göra detta själv och att Europaparlamentet inte ska ha någon möjlighet att ha uppfattningar om huruvida rättsstatsprincipen respekteras i olika länder, utan det kommer nog Europaparlamentet att fortsätta göra.

Désirée Pethrus frågade om alla länder står bakom utkastet till slutsatser. Det är nog inte riktigt så än. Jag tror att det finns några länder som inte är särskilt sugna på att kommissionen ska ha den roll som förutses här och att det därför kanske inte blir rådsslutsatser utan ordförandeslutsatser i stället.

Till Annika Qarlsöon kan jag säga att budgetinstrumentet är en parallell fråga. Det har att göra med hur vi kan lita på att unionens pengar används på ett transparent och sjyst sätt. Vi har svårt att acceptera utbetalningar till länder som inte har ett rättsligt fungerande system. Den saken är lite grann ett separat spår jämfört med den rättsstatsdialog vi har talat om nu.

Därmed tror jag att jag har svarat på frågorna.

Anf. 26 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag har en följdfråga. Om man i det här arbetet har synpunkter på detta måste det ändå vara så att även det kommer att vara en del i bedömningen. Det kan ju inte vara helt skilda, separata system, utan det måste finnas en koppling. Annars blir det lite konstigt, tänker jag.

Anf. 27 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Ja, det håller jag med om. Det är självklart att kommissionen, som kommer att ha en huvudroll i båda delarna, kommer att arbeta sammanhållet med detta. Det är inte två olika byråer som jobbar med detta.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag finner sammanfattningsvis att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Anf. 29 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Det här är en diskussionspunkt. Mötet är på tisdag, och inga beslut ska fattas.

Utrikesministern skulle egentligen också ha varit med vid föredragningen för nämnden, men hon är på resa. Utrikesministern och jag var dock här tillsammans i oktober, som nämndens ledamöter kanske minns, och vi diskuterade då utvidgningsfrågan inför mötet i allmänna rådet i oktober. Nu blev det inget beslut vid det mötet i allmänna rådet och inte heller när saken senare samma vecka togs upp av Europeiska rådet. Man beslutade i stället att återkomma till utvidgningsfrågan före toppmötet om – och med – länderna på västra Balkan. Det äger rum i Zagreb i början av maj nästa år.

Det är på begäran av ett flertal medlemsländer som saken nu återigen ska tas upp för diskussion i allmänna rådet på tisdag. Syftet är som sagt inte att fatta något nytt beslut utan att diskutera hur man ska ta frågan vidare under de närmaste månaderna. Regeringen står naturligtvis kvar vid den inriktning som nämnden gav stöd för i oktober, men vi har i förslaget till ståndpunkt inför mötet nu på tisdag också försökt att något problematisera frågan. Där nämns den oro som finns för att vi går för fort fram och för att EU inte är redo att ta in fler medlemmar – men att det samtidigt finns en risk för att andra makter tar utrymme om EU inte är närvarande. Möjligheten att på sikt bli medlem är viktig, och det är viktigt att vi har ett fördjupat samarbete med våra grannländer.

De tankar på en översyn av utvidgningsprocessen som finns stöder vi, och en viktig utgångspunkt där är förstås att processen även i fortsättningsen måste vara strikt och att kraven ska efterlevas inte bara den dag en ny stat blir medlem utan också därefter.

Anf. 30 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Utfallet i Europeiska rådet kan väl knappast vara till gagn för stabiliteten på västra Balkan. Jag kan konstatera att kommissionen pratar om att det ska bli en geopolitisk kommission, men det är framför allt allvarligt med den situation vi nu märker i Nordmakedonien – vars premiärminister för övrigt är i Stockholm i dag, tror jag.

Den regeringen har aviserat att den måste avgå på grund av att den inte fick påbörja medlemskapsförhandlingarna. Detta är kanske den mest reformorienterade regeringen på ett västra Balkan som, vågar jag påstå, de senaste tio åren har gått åt helt fel håll. Det blir alltså lite tunt när man pratar om att ha en geopolitisk kommission och ett geopolitiskt Europa och sedan slår undan benen för en väldigt reformorienterad och socialdemokratisk – det får jag också säga – regering. Problemet är, som statsrådet var inne på, att andra intressen nu kommer att flytta in.

Jag har några frågor kopplat till initiativet att åter lyfta upp frågan. Vilka länder är det som har drivit på detta? Hur har regeringen positionerat sig i förhållande till dem, framför allt kopplat till Nordmakedonien?

Det andra är översynen som regeringen och statsministern i går sa att man nu stöder. Jag har tolkat det som att detta initiativ framför allt kommer från president Macron, som har efterfrågat detta. Utvidgningen är inrikes-

politiskt känslig, men jag undrar om det finns samsyn inom EU i fråga om hur översynen ska genomföras, när den ska vara klar och om regeringen har några tydliga målsättningar för vad översynen ska åstadkomma.

Anf. 31 MARTIN KINNUNEN (SD):

Ordförande! Från Sverigedemokraternas sida ser vi positivt på den nya skrivningen, där man problematiserar dessa länders eventuella medlemskap i unionen och förhandlingen.

Vi är dock fortfarande kritiskt inställda. Vi anser att dessa länder inte är i närheten av redo att träda in i unionen, så vi tycker att den svenska ståndpunkten ska vara en annan och vill därför anmäla en avvikande mening.

Anf. 32 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Vid mötet på tisdag kommer inte frågan om Nordmakedoniens och Albanians möjligheter att inleda förhandlingar om medlemskap att beslutas om eller tas ställning till. Det är mer en diskussion om hur man ska hantera den situation som uppstått.

Där kommer också frågan om översyn, som Pål Jonson frågade om, att tas upp. Det är flera olika länder som fört upp saken på dagordningen. Eftersom vi har ett krav på enhällighet i dessa frågor var det förstås olyckligt att vi inte kunde komma fram till en gemensam slutsats. Jag menar att hela syftet med översynen är att hitta ett sätt att komma framåt som gör att vi kan få enighet i hela medlemskretsen.

Min uppfattning är att detta arbete bör göras med sikte på att vara klart inför det viktiga möte med västra Balkan-länderna som ska äga rum i maj 2020 – åtminstone en första del av det. Men exakt vilka länder som anmält att frågan ska upp på dagordningen vid det här mötet har jag tyvärr ingen information om.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Dagordningspunkt 7 på dagordningen är Övriga frågor. Finns det något att säga om den?

Anf. 34 Statsrådet HANS DAHLGREN (S):

Fru ordförande! Ja, jag vill informera om några saker.

Ordförandeskapet kommer att bjuda in till en informell ministerfrukost, som det kallas, med fokus på långtidsbudgeten på tisdag morgon innan själva rådmötet börjar. Dit har den rapportör som Europaparlamentet har för just budgetfrågorna bjudits in så att vi ska få ta del av vad Europaparlamentet har för uppfattningar i den frågan. Det har ju en lite annorlunda inriktning än vad den svenska regeringen står för, som bekant.

Jag vill också berätta att det planeras en informell lunch för ministrarna på detta möte med fokus på de interinstitutionella samarbetena med multilaterala och unilaterala program.

Slutligen tänker ordförandeskapet enligt önskemål från Tyskland informera om hur periodic peer review-mekanismen inom ramen för rättsstatsprincipen har utvecklats. Detta alltså på tyskt initiativ.

Det är en del av den information som kommer att lämnas i slutet av mötet.

2019/20:13
15 november

Anf. 35 ORDFÖRANDEN:

Tack för den informationen!

Då tackar vi för i dag.

§ 2 Jordbruk och fiske
Statsrådet Jennie Nilsson

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 14–15 oktober 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 18 november 2019

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit, statsrådet Jennie Nilsson!

Vi börjar som vanligt med återrapporten. Finns det något att säga där?

Anf. 37 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Det finns en utskickad återrapport. Jag tar frågor på den om ni har några men har inte planerat att säga något annat.

Anf. 38 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Bara en allmän fråga. Jag är ju inte med i EU-nämnden så ofta; det här kanske övriga ledamöter vet.

Jag noterar med tillfredsställelse att ministern är tydlig med det svenska självbestämmandet över skogen. Det kommer tillbaka flera gånger i återrapporten.

När detta framhålls, vilken respons ges? Ges det någon respons över huvud taget?

Anf. 39 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Det är bra att ni noterar att vi lyfter fram det som är viktiga svenska prioriteringar.

Det gör vi också här, men jag kan inte påstå att det blir någon jättestor respons på det. Inte ens Finland, som annars är mest likt Sverige i skogliga frågor, skulle jag vilja säga kör den linjen så hårt. Men jag upplever att man har respekt för att det är vår åsikt.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Tack, statsrådet, för återrapporten!

Då går vi in på information och samråd inför mötet i rådet och dagordningspunkt 3, Reformpaketet för GJP efter 2020.

Anf. 41 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Vid rådsmötet kommer ordförandeskapet att be ministrarna att kommentera ett förslag om att en gemensam procentandel av den gemensamma jordbrukspolitikens båda pelare ska riktas mot miljö- och klimatrelaterade mål. Procentandelen är tänkt att vara lika för alla medlemsländer. Medlemsländerna ska även ges möjlighet att välja i vilken av pelarna som åtgärderna ska genomföras.

Ordförandeskapet har efterfrågat medlemsstaternas syn på om förslaget skulle kunna utgöra ett tillräckligt robust och flexibelt ramverk för att uppnå en högre miljö- och klimatambition.

För regeringen är en ökad miljö- och klimatambition inom den gemensamma jordbrukspolitikens prioriterad. Regeringen vill därför se en större öronmärkning av medel för miljö- och klimatåtgärder. Utöver en

öronmärkning av medel i pelare 2 har regeringen förespråkat en öronmärkning av medel även i pelare 1. Regeringen anser att det är viktigt att alla medlemsstater använder en större del av CAP-budgeten till riktade miljö- och klimatåtgärder och att kravet behöver gälla oavsett om medlen ligger i pelare 1 eller pelare 2.

Genom förslaget har ordförandeskapet sökt lösningar på frågor där det finns låsningar i förhandlingen. Regeringen anser att ordförandeskapets förslag om ett krav på öronmärkning som gäller för båda pelarna kan vara en utgångspunkt för den fortsatta diskussionen. Det förutsätter dock att procentsatsen sätts på en sådan nivå att det medför en faktiskt ökad miljö- och klimatambition inom EU jämfört med kommissionens förslag. Det är också viktigt att förslaget inte leder till snedvridning av konkurrensen.

En viktig fråga i den fortsatta diskussionen kommer att bli om kompensationsstödet i framtiden ska räknas in som miljö- och klimatåtgärd. I den fortsatta processen behöver förslaget granskas närmare för att säkerställa att utvecklingen av förslaget ligger i linje med de övergripande svenska prioriteringarna om en ökad miljö- och klimatambition inom EU, stärkt konkurrenskraft och lika konkurrensvillkor.

Anf. 42 LINA NORDQUIST (L):

Jag vill bara höra, så att jag vet att jag läst och förstått rätt, om regeringen delar vår uppfattning när det gäller CAP – att om EU-avgiften inte ska öka är det just i CAP och i regionstödet som det går att hitta de stora möjligheterna till minskningar och nedskärningar.

Anf. 43 JENS HOLM (V):

Vi tycker att det är en god idé att öronmärka jordbruksstöd för miljö- och klimatåtgärder.

Man kan tycka att det är lite märkligt att man ska behöva öronmärka när det är våra gemensamma pengar som betalas ut. Då kan man tycka att allt borde främja miljön och klimatet. Det är lite konstigt att vi betalar ut subventioner, och då ska hälften motverka miljösyftet och den andra hälften främja det. Då blir ju summan på något vis noll.

Jag har en konkret fråga till statsrådet. Den är helt enkelt hur mycket den svenska regeringen anser ska öronmärkas.

Jag undrar också om det ska vara okej att flytta – jag kan säga trixa – mellan de olika pelarna så att man har mindre öronmärkning i den ena och lite mer i den andra. Det känns också som en risk att det ena syftet motverkar det andra.

Vi fick besked här tidigare om takbeloppet, som vi ställde frågor om i miljö- och jordbruksutskottet i går. Jag vill bara säga att vi i Vänsterpartiet tycker att det är bra att man har ett tak för hur mycket jordbruksstöd som får betalas ut till en enskild mottagare. Vi tycker att det är lite konstigt att regeringen inte driver den linjen nu när det finns ett sådant förslag från kommissionen.

Anf. 44 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

I går i MJU hade vi en liten diskussion om detta med djurvälstånd. Min kollega Magnus Oscarsson frågade hur Sverige som land kan dra fördel av

att vi ligger bra till där. Ministern var då inte så förhoppningsfull gällande det.

Sedan efterfrågades det några kompletterande artikeltexter, som vi fick i går efter MJU:s sammanträde. I samband med de texterna har jag en fråga som är teknisk och kanske alldeles för detaljerad, men jag ställer den ändå.

Går det att lyfta in att förordningen i detta sammanhang ska göra det tydligt att med "frivilliga åtgärder" menas alla åtgärder som inte krävs av EU-gemensamma regler, oavsett om de krävs av nationell lag eller ej, alltså att "frivilligt" är frivilligt för medlemslandet men inte nödvändigtvis för den enskilde bonden?

Sverige har ju till exempel hårdare krav på lösdrift för mjölkkor än andra länder, vilket innebär extra kostnader, samtidigt som svenska bönder inte får betalt för detta eftersom det är ett svenskt lagkrav. Men en tysk bonde får betalt av EU för samma åtgärder eftersom det inte är ett tyskt lagkrav.

Väldigt detaljerat, men jag vill ändå ställa frågan.

Anf. 45 PÅL JONSON (M):

Fru ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Vi är villiga att stödja Kristdemokraternas förslag. Om det gick att komplettera den svenska ståndpunkten skulle vi välkomna det.

Vårt andra generella medskick gäller CAP. Vi har duktiga livsmedelsproducenter och jordbrukare per hektar i Sverige, och de har god kvalitet på djurhållningen. Men de har rätt små marginaler och är rätt beroende av jordbruksstödet. Vi håller med regeringen om att jordbruksstödet måste skäras ned signifikant. Men då blir det än viktigare att vi fortsätter det arbete som är kopplat till att stärka svenska jordbrukares konkurrenskraft, vilket vi tycker är angeläget rent generellt.

Något annat vi redan varit inne på och diskuterat är kopplat till artikeln i New York Times om den höga grad av korruption som tyvärr finns inom jordbruket. Det är klart att det gör det än mer angeläget att få ett effektivt sanktionssystem på plats. Jag tycker att den ståndpunkt som regeringen redogör för här är bra och ett steg framåt.

Anf. 46 ANNIKA QARLSSON (C):

Den svenska ståndpunkten tycker vi generellt är mycket bra och i många fall går helt den väg som Centerpartiet vill se. Framför allt ser vi positivt på de framsteg som gjorts i fråga om utformningen av grundvillkoren, där det tydliggörs att dessa kan riktas till vissa regioner, områden eller företag där vissa av villkoren är relevanta.

Som regeringen skriver i sin ståndpunkt är det helt avgörande om vi vill få till en höjd miljöambition att vi har lantbrukarna med oss. Då måste också de regler och krav som vi ställer på lantbrukarna vara relevanta och ge mening.

Det är viktigt att eco schemes utformas på ett sätt som inte leder till konkurrenssnedvridning på ett nationellt plan. Det bör finnas ersättningar som täcker hela landet med vissa regionala anpassningar. Med hänsyn till klimatfrågans vikt och behovet av ökad användning av biodrivmedel bör även en premie för detta övervägas inom eco schemes.

Dock ser vi det inte som realistiskt, det som regeringen skriver om att CAP ska ske med totalt väsentligt minskade utgifter. Som förhandlingarna

utvecklats på EU-nivå, både i rådet och i parlamentet, står det klart att om vi vill ha högre miljöambitioner i CAP kan vi inte samtidigt undergräva den ekonomiska lönsamheten i jordbruket. Den som varje dag måste kämpa för att få ekonomin att gå ihop kommer inte att ha tid att också göra mer för miljö och klimat utan att det finns resurser till det. Vi måste få en långsiktig strategi för att på sikt kunna fortsätta marknadsorienteringen av CAP och så att lantbruket framför allt får betalt från livsmedelskedjan för de produkter som det producerar.

I den text som KD anför står vi bakom principen i sig, men vi har lite funderingar kring hur det var formulerat. När det gäller frivilliga åtgärder behöver det ibland vara frivilligt mellan medlemsstater, men också inom medlemsstater. Vi driver redan frågan om ersättning utöver lagstiftning och praxis. Om det är detta som ska skrivas in kan det vara okej för oss, men det var inte helt tydligt i texten vad man var ute efter. Vi har en liten fundering kring det.

Anf. 47 STAFFAN EKLÖF (SD):

Fru ordförande! Vi vill trycka på att det som Kjell-Arne Ottosson och Kristdemokraterna tar upp är viktigt. Den ambitionen är mycket god. I diskussionerna inför förra mötet i jordbruks- och fiskerådet betonade vi hur viktigt det är att vi når framgång i frågan om att kunna ge ersättning även för det som krävs i nationell lagstiftning, just med tanke på det svenska beteskravet som gör att svenska lantbrukare får en sämre konkurrenssituation än lantbrukare i andra EU-medlemsstater.

Vid den diskussionen sas att regeringen skulle verka för att ersättning skulle kunna ges när tillfälle finns. Vi betonar att det är viktigt att regeringen tar varje tillfälle i akt att påverka för att nå framgång i frågan. Vi stöder alltså Kristdemokraternas önskan att få in detta på något sätt.

Anf. 48 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Tack för bra inspel överlag! Vi får se om jag fick med alla namn och alla frågor och om jag har uppfattat allting rätt. Jag går igenom var och en för sig så får ni pinga på om jag har missat något.

Din fråga, Lina Nordquist, handlade, om jag uppfattade dig rätt, om var besparingarna hittas i ett läge där vi får mindre pengar i EU-budgeten totalt. Det är egentligen mer en budgetär fråga på övergripande nivå. Det enda jag tydligt kan konstatera så här långt är att vi, givet Storbritanniens utträde och den svenska ståndpunkten att vi helst inte vill öka medlemsavgiften alls och i alla fall så lite som möjligt, räknar med att det blir mindre pengar. Man kan konstatera att 70 procent av EU:s budget i nuläget går till CAP och strukturfonderna, så det är orealistiskt att tro att det inte skulle påverka nivån på fonderna om detta blir utfallet.

Samtidigt är en svensk position att vi behöver satsa mer på exempelvis både inre säkerhet och forskning och innovation. Någonstans på sista raden ska någon förhandla om detta, och jag är glad att det inte är jag.

Däremot kommer vi givetvis, när vi väl vet hur mycket pengar som finns i dessa fonder, att göra allt vi kan – detta är delvis ett svar på en del andra frågor som har kommit upp – för att utformningen på den nya CAP:en och de nya strukturfonderna ska bli sådan att det gynnar svenska förutsättningar, svenska företagare och vår utveckling. Vi kommer att slåss för effektiva system, färre regler, mer klimat och miljö och så vidare, vilket

är svenska prioriteringar. Mer än så kan jag nog inte säga i den frågan så här långt.

Jens Holms frågeställningar var, snappade jag upp, hur mycket som öronmärks och om det ska gå att trixa mellan pelarna. Om detta inte var essensen i det du sa får du pinga till sedan. Jag har ingen siffra på exakt hur mycket som ska öronmärkas. Sverige har varit för en större öronmärkning för klimat och miljö i båda pelarna. I nuläget ligger klimat- och miljödelarna i det som har varit den andra pelaren och har varit ungefär 30 procent. Nu drar jag lite siffor ur huvudet, så ni får sparka mig på smalbenen om jag blandar ihop.

Här har det varit ganska tydliga lösningar i förhandlingarna. Många medlemsstater har hävdat att man generellt sett är positiv till mer klimat och miljö men att det kräver nya pengar till systemet. Vi menar att det inte behövs. Svenska jordbrukare är dessutom redan i dag väldigt duktiga på detta, så det gynnar en svensk position och svenskt lantbruk om vi kan få en större del.

Det ligger ett förslag på bordet just nu. Vi tycker att det är bra att det finländska ordförandeskapet har en seriös ansats när det gäller att försöka lösa upp de lösningar som har funnits. Man föreslår nu en fast procentsats; vi vet i nuläget inte på vilken nivå. Men den ska vara lika för alla, vilket också är bra i sammanhanget, och för båda pelarna. Vi bejakar den utvecklingen, men med reservationen att procentsatsen måste vara så pass hög att den totala klimat- och miljönyttan ökar på sista raden, när det har räknats ned.

När det gäller fördelningen mellan fonder står pelare 1 för ungefär 76 procent, tror jag, av den totala budgeten. Den är alltså mycket större. Bara det faktum att man nu diskuterar ett system med öronmärkning eller tydlig inriktning mot klimat och miljö också i pelare 1 är bra utifrån en svensk position.

Vi är alltså positiva, men vi vill se på vilken nivå det blir och kunna räkna på det så att systemet faktiskt innebär en totalt sett ökad klimat- och miljönytta. Vi har inga fasta siffror, och några sådana finns inte heller på bordet än så länge. Vi räknar på en massa olika scenarier för att, när detta läggs på bordet, kunna vara säkra på vilken effekt det får, både totalt sett och ur ett svenskt perspektiv: Vad innebär det för oss?

Vi tycker generellt sett att det inte över huvud taget ska gå att trixa bort klimat- och miljönytta. Det är givetvis en sak vi kommer att bevaka när vi börjar diskutera tekniska detaljer. Det kommer också att bli avgörande hur de tekniska detaljerna utformas. Vi är inte riktigt där, men jag tror att det är där det stora slaget kommer att stå.

Jag fick en fråga om takbeloppet. Vi har inte förändrat vår ståndpunkt där.

Till Kjell-Arne vill jag säga att jag är lite osäker på om du föreslår ny text och i så fall vilken. Jag behöver få förtydligat om det var så. Jag noterade inte det när du talade, men det verkar som att en del andra instämde i något som jag möjligen inte exakt uppfattade. Det behöver jag i så fall få förtydligat.

Men kopplat till det du säger kan jag säga som en allmän information till ledamöterna här att det i går i MJU efterfrågades att man skulle få se artiklarna i text. Vi skickade dem till MJU i går kväll. En del kanske har sett dem och andra inte. De är på en hög teknisk nivå – i någon mening

överkurs i det politiska sammanhanget. Men jag vill att det ska vara tydligt vad jag uppfattar att det handlar om.

I sakfrågan kan jag konstatera när det gäller det som Kjell-Arne beskriver att en svensk position i sammanhanget givetvis är att vi ska få räkna in djurvelfärd, alltså det man redan har gjort. Detta har vi också i alla lägen där vi har kunnat drivit väldigt hårt i förhandlingarna. Det ska löna sig att gå före och vara duktig på detta område.

Vi har så här långt inte fått något gehör för detta. Men det jag uppfattar att du efterfrågar ligger exakt i linje med de inspel som vi nu gör under hand. Vi är alltså helt överens om att det vore önskvärt att få en definiering i den riktningen i texterna. Det finns alltså inget sakligt motförhållande, om jag har uppfattat dig rätt. Men gäller det något mer konkret behöver jag få detta förtydligat på ett helt annat sätt. Då behöver vi bryta så att vi kan titta på det.

Pål hade frågor om svenskt jordbruks konkurrenskraft. Du gjorde en koppling till artikeln i New York Times.

Anf. 49 PÅL JONSON (M):

Det finns ett behov av ett sanktionssystem mot överträdelser. Uppenbart missbrukas CAP, och det är skadligt för politikens legitimitet och för förtroendet för jordbrukssektorn som helhet.

Anf. 50 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Du refererade till den här artikeln, som har fått mycket uppmärksamhet. Jag delar din bild att vi behöver ha effektiva sanktionssystem. Sverige har, ganska framgångsrikt, drivit att man ska få bort sanktionssystemen i andra änden: hårda, tuffa sanktioner för väldigt små, omedvetna överträdelser, som vi har haft problem med i Sverige. Man har, anser vi, fått oproportionerligt stora sanktioner som har följt med över tid för sådant som har berott på misstag eller svårigheter. Detta har vi fått gehör för. Det tillhör liksom den andra skalan.

När det gäller den andra delen har vi kanske mer på totalen drivit att det för legitimiteten för hela EU-projektet givetvis är viktigt att man har goda kontrollsystem för vad pengar går till, och att de går till det som de är tänkta att gå till. Rättsstatens principer och annat är frågor som ligger högt på agendan men som inte i första hand drivs av mig eller i våra förhandlingar.

Det som händer i vissa länder, exempelvis >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<, och som, om jag har förstått det rätt, föranledde artikeln i New York Times, när man fördelar mark- och landanvändning och sådant omfattas dock av nationell kompetens och är, tycker jag, inget som EU vare sig kan eller ska lägga sig i. Men det är klart att vi ska se till att vi har ett system som inte skapar den typen av incitament och att vi, inte minst när CAP:en blir mindre, måste säkerställa att den används effektivt och till det som innebär ett mervärde och en nytta för medlemsstaterna. Jag tror att vi är ganska överens om detta.

Annika lyfte upp eco-schemes och, uppfattade jag, tips och idéer på saker och ting som vore bra i förhandlingarna. Jag skulle inte ha några problem med premier för exempelvis biogas, som jag tror att du nämnde. Men vi är inte där i förhandlingsläget just nu och driver inte heller i första

2019/20:13
15 november

hand att vi generellt ska ha tekniska lösningar på EU-nivå. Det kan bli ett sådant system, och då ska vi bevaka svenska intressen i det.

Annars har vi ansett att den gröna arkitekturen som princip är bra, för den skulle innebära att man satte upp mål och fick en större nationell möjlighet att utforma inrikespolitiken för att uppnå dem. Då skulle det definitivt vara bra att kunna jobba med premier för sådant som man tycker är viktigt och vill gynna och som man är överens om. Detta är en allmän reflektion gällande din synpunkt. Ni får sparka mig på smalbenen om jag säger fel.

Du lyfte också upp en fråga som har varit uppe tidigare; det handlar om uttrycket "väsentligt lägre". Detta är en sedan tidigare förhandlad ståndpunkt som upprepats många gånger. Jag kan konstatera att den meningen kom till före min tid. Personligen tycker jag att det är förskräckligt dålig svenska, men det är mitt personliga tyckande. Även detta är väl i någon mening mer en förhandlingsfråga kopplad till MFF än en fråga för mig. Jag noterar din synpunkt så här långt.

Jag uppfattar att jag i någon mening har besvarat Staffans inlägg i och med att jag besvarade frågorna från Kjell-Arne. De var på samma linje, och det är samma svar.

Anf. 51 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD):

Ordförande! Jag tackar för svaren! Som jag sa i min inledning, och som även statsrådet sa, är detta en tekniskt komplicerad fråga. Inom kristdemokratien är ofullkomlighetsprincipen en bärande del. Den stör mig med full kraft nu. Jag erkänner direkt att detta är jättesvårt. Det är frågor som jag personligen inte kan.

Men jag upplever ändå att vi har stöd från regeringen. Det viktiga är om vi på något sätt kan tydliggöra att pengar kan betalas ut för åtgärder som går utöver de gemensamma EU-reglerna, oavsett om det krävs i nationell lag eller ej.

Där upplever jag att vi är eniga. Det är det talade ordet som gäller. På så sätt kan jag känna att vi har stöd utan att en text läggs till. Vi kommer att kunna se i återrapporterna vad ministern faktiskt har gjort, och sedan kan vi komma tillbaka. Som sagt är min upplevelse just nu att vi talar samma språk och är eniga. I och med att det här är så svårt och komplicerat och ligger på en så hög teknisk detaljnivå är jag just nu beredd att släppa detta om att lägga in en text. Vi får återkomma.

Anf. 52 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Detta tycker jag är ett bra sätt att hantera frågan – vi har ändå en frihet i hur vi uttrycker oss, och vi försöker helt enkelt förhandla klokt genom att titta efter de öppningar som eventuellt finns. Vi har som sagt spelat in underhandstexter på den nivån, och jag tänker mig att det jag kommer att säga på mötet kommer att vara i linje med det. Det har vi gjort flera gånger tidigare. Vi tar alla tillfällen i akt att säga detta.

Sedan tycker jag också att det är lite kul och spännande om det här innebär att ni måste läsa återrapporterna noga. Det är ett plus i kanten.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Anf. 54 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Vi har under en tid varit beredda på att CAP-reformen kommer att försenas. Nu har kommissionen lagt fram förslag på övergångsregler för att hantera förseningen. Övergångsreglerna innebär en ettårig förlängning av det nuvarande regelverket och att reformen börjar gälla först den 1 januari 2022 i stället för den 1 januari 2021, som det från början var tänkt. Beroende på förhandlingarna kan det dock bli ytterligare förseningar.

Förslaget omfattar två förordningar. En förordning är teknisk till sin natur och reglerar dels överföring av medel mellan fonderna, dels den finansiella disciplinen under övergångsperioden. Den andra förordningen innehåller de regler som ska gälla för stöden för jordbruks- och landsbygdsfonden under övergångsperioden.

På rådet ska kommissionen presentera förslaget. Målsättningen från kommissionens sida är att den tekniska förordningen ska kunna beslutas inom några månader, medan förordningen med regler för stöd bör beslutas före sommaren. Utgångspunkten är, liksom när den förra reformen försenades, att man utgår från gamla regler för stöd och ersättningar under övergångsperioden men ger medlemsstaterna möjlighet att använda nya pengar. Medlemsstater som har medel kvar innevarande period kan även välja att använda dessa under övergångsperioden. I så fall flyttas medel från det finansiella kuvertet för året 2021 framåt i tiden. Flera tekniska frågor återstår att diskutera. I förslaget utgår kommissionen från sitt budgetförslag för 2021, vilket kommer att justeras när väl beslutet om en ny budget är taget.

Från regeringens sida anser vi att det är rimligt att hantera förseningen av CAP-reformen genom att förlänga nuvarande regler, snarare än genom att föreslå att delar av ny politik ska träda i kraft innan hela lagstiftningspaketet är färdigförhandlat. Fokus för rådet bör vara på att föra förhandlingarna om CAP-reformen i hamn och undvika ytterligare förseningar.

Anf. 55 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Finns det något att säga under dagordningspunkten Övriga frågor?

Anf. 56 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Vi har inte planerat att säga någonting, om det inte är så att ni har frågor. I så fall svarar jag gärna på dem. Det är ganska många nationer som i eget intresse har spelat in saker och ting med ganska lite bärighet på svensk politik.

Anf. 57 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket för informationen, och tack så mycket för i dag, statsrådet!

§ 3 Utbildning, ungdom, kultur och idrott

Kultur- och demokratiminister Amanda Lind

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur den 23 maj 2019

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för utbildning, ungdom och kultur den 21–22 november 2019

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Amanda Lind med medarbetare välkomna hit! Vi börjar som vanligt med återrapporten. Finns det något att säga där?

Anf. 59 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Då jag själv inte deltog vid dessa möten hänvisar jag till den skriftliga återrapporteringen, som nämnden har fått ta del av.

Anf. 60 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går in på information och samråd inför rådsmötet. Här börjar vi med dagordningspunkt 3, Resolution om den hållbara utvecklingens kulturella dimension.

Anf. 61 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Det finländska ordförandeskapet har under hösten valt att uppmärksamma den kulturella dimensionen av hållbar utveckling, särskilt inom Agenda 2030-arbetet. Rådsresolutionen framhåller kulturens viktiga roll för hållbarhet och därmed också för att uppnå målen i Agenda 2030, där kulturens roll hittills inte uppmärksammas i särskilt stor utsträckning. Avsikten med resolutionen är att uppmana kommissionen att förbereda en handlingsplan för EU för att lyfta fram den kulturella dimensionen i arbetet för hållbar utveckling och eventuellt också tillsätta en särskild arbetsgrupp, en så kallad OMC-grupp, som kan arbeta fördjupat med temat.

Regeringen har under förhandlingarna fått gott gehör för sina synpunkter, till exempel att kulturens roll bör lyftas fram som en möjlighet att bidra positivt till ett flertal av målen i Agenda 2030. Man bör särskilt tydliggöra att yttrandefrihet och konstnärlig frihet är en grund för demokratisk utveckling och demokratiska värden. Där är kulturens roll avgörande. Detta korresponderar med mål 16 i Agenda 2030, Fredliga och inkluderande samhällen.

Regeringen välkomnar resolutionen om den kulturella dimensionen av hållbar utveckling. Det är viktigt att löpande medverka till diskussionen om hur kulturen kan bidra i det långsiktiga hållbarhetsarbetet. Regeringens bedömning är att den föreslagna rådsresolutionen håller sig inom EU:s kompetens på kulturområdet så som den är uttryckt i artikel 167 i fördraget om EU:s funktionssätt. Regeringen föreslår därför att Sverige ställer sig bakom antagandet av rådsresolutionen om den kulturella dimensionen av hållbarhet.

Anf. 62 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag tackar statsrådet för föredragningen. I dag blir yttrandefrihetsfrågan allt viktigare, och det gör att den verkligen kommer på dagordningen. Men det är inte den som ska beröras här.

Min fråga berör ett annat område, nämligen hur Sverige driver frågan om geoblockering, främst när det gäller public service och rent konkret beträffande Ålands möjligheter att se på public service från Sverige. Hur driver regeringen på i den frågan?

Anf. 63 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Ordförande! Sverigedemokraterna är skeptiska mot åtgärdsplanen på EU-nivå vad gäller kulturområdet, eftersom den indirekt kommer att styra mer över vilken riktning kulturpolitiken ska ta i medlemsstaterna, snarare än att medlemsstaterna själva ges det inflytandet. Vi ser inte det som en önskvärd utveckling om EU på det här sättet än mer ska reglera och bestämma över hur kulturprojekt i Europa ska prioriteras och finansieras. Därför motsätter vi oss också antagandet av resolutionen. Vi vill anmäla en avvikande mening i förhållande till regeringens ståndpunkt.

Anf. 64 LOTTA FINSTORP (M):

Jag vill lyfta fram principen om armlängds avstånd och den kulturella friheten. Vi är ett föredöme i EU i och med hur vi varje dag arbetar för att värna detta. Skulle vi inte kunna trycka ytterligare på det? Det är ju en stolthet vi har.

Anf. 65 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Frågor om yttrandefrihet, kulturens frihet och konstnärlig frihet är väldigt viktiga. Jag vill att EU-nämnden ska känna sig trygg med att detta är ett perspektiv som vi ständigt arbetar för att lyfta in när vi jobbar med den här typen av förhandlingar. Dessa frågor har vi också lyft fram särskilt i de här förhandlingarna. Jag är glad att den typen av skrivningar nu finns här.

Vad gäller Jonas Anderssons kommentar vill jag betona att Sverige självklart fortsatt driver sin egen nationella kulturpolitik. De här slutsatserna ska inte ses som rättsligt bindande.

Den fråga som Annika Qarlsso n tar upp har inte varit föremål för den här specifika förhandlingen.

Anf. 66 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens ståndpunkt med en avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Den europeiska kulturella, kreativa och audiovisuella industrins starka sidor.

Anf. 67 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Kultur- och medieministrarnas riktlinjedebatt handlar om styrkor, innovationspotential och global konkurrenskraft hos de europeiska kulturella och kreativa näringarna och den audiovisuella sektorn. Frågeställningarna som det finländska ordförandeskapet har tagit fram i sitt diskussionsunderlag handlar om de utmaningar som de kulturella och krea-

tiva näringarna och mer specifikt medier och den audiovisuella sektorn står inför, både ur ett nationellt och ur ett europeiskt perspektiv. Vidare efterfrågas synpunkter på vilka åtgärder EU bör vidta för att stärka konkurrenskraften när det gäller innehållsskapande och distribution inom det audiovisuella fältet.

Regeringen välkomnar diskussionen och avser att betona vikten av den konstnärliga friheten och den fria rörligheten, som skapar ett ekosystem för kultur, kreativitet och innovation. Vi kommer också att betona de existerande samarbetsformer som finns inom EU på området och vikten av kulturella och kreativa näringar.

Anf. 68 LOTTA FINSTORP (M):

Det finns två konkreta frågeställningar här, och jag saknar svar på den andra, som handlar om vilka aktiviteter och policyåtgärder EU bör prioritera för att stärka sin globala konkurrenskraft. Regeringen har svarat väldigt bra och tydligt på den första frågan, men kan man säga någonting mer om den andra? Jag har ett eget intresse för det.

Anf. 69 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Vi har valt att inte gå in på särskilda policyåtgärder. Detta ligger också i linje med Sveriges tradition på området. Vi vill snarare lyfta fram de breda utmaningar som vi ser inom området i Europa. Vi bedömer att det från vår sida inte finns några skäl att lägga fram förslag på förändrade policyer eller ramverk. Snarare bör vi betona de möjligheter som finns inom systemet. Men vi välkomnar såklart diskussionen, där vi vill betona både värdet av mediemångfald och den stora föränderlighet som den här marknaden står inför.

Anf. 70 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Slutsatser om bekämpning av korruption inom idrotten.

Anf. 71 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Det finländska ordförandeskapet har föreslagit rådsslutsatser om att bekämpa korruption inom idrotten. Korruption inom idrotten är inte något nytt fenomen. Det har dock ökat de senaste 20 åren på grund av betydande förändringar i sportindustrin. En ökad kommersialisering och ökad mediebevakning av idrotten har resulterat i större intäkter och finansiella flöden. Samtidigt har kampen mot korruption inom idrotten stärkts hos många aktörer, och en del goda resultat har uppnåtts under åren.

Slutsatserna betonar att detta är ett gemensamt ansvar och att det är av intresse för alla aktörer inom idrottsområdet att bekämpa korruption inom idrotten, såväl offentliga och kommersiella som ideella aktörer. Under flera år har idrottsrörelsen initierat projekt, nätverk och andra initiativ för att bekämpa korruption inom idrotten. Det arbete som gjorts bör beaktas när man överväger ytterligare åtgärder.

Medlemsstaterna uppmanas att verka för att de principer för god styrning som redan finns genomförs och följs upp. I det kan ingå att se över hur offentlig finansiering kan beviljas baserat på organisationers åtagande för goda styrelseformer och antikorrupktion. Medlemsstaterna uppmanas även att öka medvetenheten och utbilda berörda tjänstemän, inklusive dem som arbetar inom brottsbekämpning. Rådet uppmanar kommissionen att stärka dialogen med myndigheter och idrottsrörelse om kampen mot korrupktion och att stötta initiativ för att förhindra korrupktion vid internationella evenemang.

Regeringen anser att utkastet till slutsatser om arbetet mot korrupktion inom idrotten är balanserat och att idrottsrörelsens självständighet ska värnas. Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av slutsatserna.

Anf. 72 LOTTA FINSTORP (M):

Det är inte så ofta vi använder just ordet ”korrupktion” när vi pratar om idrottsevenemang i Sverige. Men jag utgår från att det innefattar både matchfixning, att köpa sig till stora idrottsevenemang och så vidare.

Om man tittar på matchfixning och det som händer i Sverige finns det ganska långt ned i divisionerna. Då tänker jag att ”goda styrelseformer” liksom inte bara handlar om ordförande, sekreterare och kassör, utan det måste väl liksom vara implementeringen hela vägen.

Jag skulle därför vilja höra mer om vad vi menar med ”goda styrelseformer”.

Anf. 73 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Jag ska lämna över till Tomas och höra om han vill kommentera någonting kring goda styrelseformer. Vi kommer tillbaka till det även i en senare dagordningspunkt.

Anf. 74 Ämnesrådet TOMAS JOHANSSON:

Begreppet på engelska är ”good governance”, och det innefattar just att man ser det positiva. Vad kan idrottsrörelsen göra i sina egna organisationer för att förhindra korrupktion, missbruk av ställning och så vidare?

Det är alltså väldigt omfattande, och som statsrådet säger kommer det tillbaka under policydebatten.

Anf. 75 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Slutsatser om skydd av barn inom idrotten.

Anf. 76 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! En av de finländska ordförandeskapets prioriteringar är skydd av barn inom idrotten, en fråga som också betonas inom EU:s nuvarande arbetsplan för idrott.

Rådsslutsatserna lyfter fram att skydd av barn inom idrotten är en förutsättning för att barn ska kunna njuta av idrott som fritidssysselsättning och för att växa som idrottare. Dessutom bör en aktiv livsstil i barndomen

främjas. Hållbara resultat kräver ett nära samarbete mellan statliga och icke-statliga organisationer på alla nivåer samt mellan olika sektorer.

I slutsatserna uppmanas medlemsstaterna att samarbeta med idrottsorganisationer för att skydda barn inom idrotten, till exempel genom bakgrundskontroller av både anställda och frivilliga inom idrotten, hantering av anklagelser samt uppföljning och stöd till de barn som berörs.

I linje med detta uppmanas även medlemsstaterna och kommissionen att främja utbyte av praxis för åtgärder mot bland annat sexuellt våld och övergrepp samt främja tolerans, respektfullt beteende och antimobbning.

Idrottsrörelsen uppmanas att säkerställa att barn är och känner sig säkra, att de kommer till tals och behandlas rättvist och respektfullt. Organisationerna ska dessutom arbeta för att förhindra risken för att barn skadas både fysiskt och känslomässigt.

Regeringen välkomnar diskussionen om skydd av barn inom idrotten och i samhället i stort. Idrottsrörelsens bidrag till att respektera barnens rättigheter i samhället är viktigt. Regeringen anser att utkastet till slutsatser om skydd av barn inom idrott är balanserat och att idrottsrörelsens självständighet värnas.

Regeringen föreslår att Sverige ställer sig bakom antagandet av slutsatserna.

Anf. 77 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Främjande av goda styrelseformer inom idrotten.

Anf. 78 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Ordförandeskapet lyfter i sitt diskussionsunderlag fram vikten av god styrning inom idrotten och pekar på att idrott utövas och ses av miljarder människor över hela världen. Idrotten har, förutom att förbättra folkhälsan genom fysisk aktivitet, även sociala, pedagogiska och kulturella funktioner. Idrott bidrar också till viktiga värderingar som laganda, solidaritet, respekt för andra, fair play och till att lära sig vikten av regler.

Goda styrelseformer ligger till grund för den frihet och det ansvar som idrottsrörelsen vill ha nationellt och internationellt. Mot den bakgrunden uppmanas idrottsministrarna att diskutera följande frågor: Hur kan myndigheterna och idrottsrörelsen samarbeta på EU- och medlemsstatsnivå för att öka och främja goda styrelseformer inom idrotten? Vilka fördelar kan samarbetet på EU-nivå medföra när det gäller att främja goda styrelseformer inom idrotten?

Regeringen avser att framföra att vi välkomnar insatser både nationellt och internationellt som stärker goda styrelseformer inom idrotten. Det är i första hand idrottens organisationer som själva måste se till att en god styrning genomsyrar idrotten på alla nivåer. Målen för statens stöd till idrotten synliggör den gemensamma utgångspunkten att strävan efter jämställdhet, barnens rätt och stöd till en ansvarstagande, demokratisk folkrörelse står i centrum

Goda styrelseformer behövs på alla nivåer och i alla idrotter. Lagstiftningen sätter generella regler som måste följas även av idrottens organisationer. Vi välkomnar ett ömsesidigt utbyte av erfarenheter och

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Har statsrådet något att säga på punkten Övriga frågor innan vi går över till ungdomsfrågor?

Anf. 80 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Nej, jag har inga särskilda kommentarer.

Anf. 81 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen och går in på dagordningspunkt 9, Rådets slutsatser om digitalt ungdomsarbete.

Anf. 82 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Inom ungdomsområdet fokuserar det finländska ordförandeskapet på ungdomsarbete, vilket i en svensk kontext främst avser den öppna fritidsverksamheten.

Rådsslutsatserna om digitalt ungdomsarbete fokuserar på digitaliseringsens möjligheter och utmaningar. Utgångspunkten är att alla unga oberoende av bakgrund och förmåga ska ha lika möjligheter att utveckla och förbättra sina digitala färdigheter.

I rådsslutsatserna konstateras att ungdomsarbete och ungdomsarbetare kan spela en viktig roll för att stärka ungdomars kompetens på det digitala området och överbrygga digitala klyftor.

De digitala verktyg som används i dag behöver utvecklas för att kunna ta till vara den potential som finns inom ungdomsarbetet. Detta föreslås ske bland annat genom att digitaliseringens inverkan på samhället beaktas och bedöms i utformningen av nationell ungdomspolitik. Då ungdomsarbete har stark bäring på jämställdhet har regeringen under förhandlingarna framfört att det är viktigt att ett integrerat jämställdhetsperspektiv reflekteras i slutsatserna.

Regeringens ståndpunkt är att det är viktigt att ha i åtanke att gruppen unga är heterogen och har olika förutsättningar till digital delaktighet.

Sverige har under förhandlingarna betonat vikten av att överväga alla hinder, såsom samtliga former av diskriminering, som skulle kunna inverka negativt på ungdomars möjligheter och motivation att tillägna sig digital kompetens genom sin utbildning. Sverige har under förhandlingarna bland annat framfört vikten av att bemöta könsstereotyper som är förknippade med användningen av digital teknik. Regeringen har under förhandlingarna även framfört vikten av att respektera den kompetensuppdelning som finns på området mellan EU och den nationella nivån.

Regeringen välkomnar rådsslutsatserna gällande digitalt ungdomsarbete. Det är viktigt att tidigt ha en diskussion om såväl utmaningar som möjligheter med den digitala utvecklingen som kommer att påverka ungas framtid.

Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 83 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Det är ju välkommet att se ungdomars framtid och möjligheter även med koppling till den digitala tekniken. Jag noterar att det står att Sverige under förhandlingarna framfört vikten av att bemöta könsstereotyper som är förknippade med användningen av digital teknik.

I det talade ordet här säger statsrådet även att alla former av diskriminering ska lyftas fram. Jag kan ändå sakna unga personer med funktionsnedsättning och deras möjligheter att vara inkluderade i det här sammanhanget. Jag vet inte om det har framförts från Sveriges sida. Kan statsrådet kommentera det?

Anf. 84 LOTTA FINSTORP (M):

Det är väldigt bra ståndpunkter om jämställdhet, att alla ska ha möjlighet till digitala lösningar och så vidare. Det nämns dock ingenting om MIK-kunskap. I tider av fake news är det oerhört viktigt att man lär sig att vara källkritisk, och det finns ju ingenting om det här.

Jag undrar om det innefattas i ordet ”utmaningar” som statsrådet talar om.

Anf. 85 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Sverigedemokraterna vill under den här punkten anmäla en avvikande mening i förhållande till regeringens ståndpunkt. Vad det gäller motiveringen nöjer jag mig i det här fallet med att hänvisa till den ståndpunkt som vi lade fram i kulturutskottet när vi hade överläggning i frågan.

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

När man läser protokollet är det jättebra om man sagt en kort mening om vad det går ut på.

Anf. 87 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Det kan jag göra. Vi bedömde att konsekvenserna av det här var för luddiga. Det var svårt att dra slutsatser av det, och det är väl huvudpoängen varför vi inte känner oss bekväma med att ställa oss bakom det.

Anf. 88 ANNIKA QARLSSON (C):

Det är bra att vi driver frågan om jämställdhet och kön och att man har de perspektiven med sig.

Jag vill också kort ställa en fråga kopplad till övrig tillgänglighet, och då handlar det både om geografisk tillgänglighet och funktionsnedsättningar. Hur ser regeringen på de frågorna?

Anf. 89 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Först vill jag kommentera till Sverigedemokraterna att rådsslutsatser ju aldrig är bindande utan innebär rekommendationer till medlemsstaterna inom de aktuella områdena. Sedan är det upp till medlemsstaterna att själva avgöra vilka frågor man vill ta vidare och på vilket sätt.

Vad gäller olika former av diskriminering har vår hållning varit att lyfta fram samtliga av dessa former, även diskriminering kopplad till funktionsnedsättning.

2019/20:13
15 november

Vad gäller MIK-kunskapen delar jag Lotta Finstorps bedömning att det såklart också är en utmaning som vi står inför. Det märker jag när jag för dialog med barn och unga men också såklart med vuxna i Sverige. Därför har regeringen också en utökad satsning det här året och nästa år för att öka MIK-kunskapen i Sverige. För mitt vidkommande ingår alltså detta perspektiv absolut i de utmaningar som nämns i den här texten.

Vill Tobias komplettera någonting om Sveriges inspel och hur förhandlingarna har gått till?

Anf. 90 Departementssekreterare TOBIAS ADOLFFSSON:

Precis som statsrådet säger är det här en prioriterad fråga för regeringen. I förhandlingarna har det här även dryftats i rådsarbetsgruppen i Bryssel. Vi har drivit frågan tillsammans med andra medlemsstater, och vi har funnit att de skrivningar som har funnits i rådsslutsatserna har varit i rätt riktning och positiva för oss.

Anf. 91 ORDFÖRANDEN:

Det var en förkortning här som jag inte kände till, även om jag förstod innebörden. Kan vi förtydliga den?

Anf. 92 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):
MIK, det vill säga medie- och informationskunnighet.

Anf. 93 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt, med en avvikande mening från Sverigedemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 10, Rådets slutsatser om utbildning av ungdomsarbetare.

Anf. 94 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Rådsslutsatserna om utbildning av ungdomsarbetare syftar till att bidra till en höjning av statusen och kvaliteten på ungdomsarbete genom att uppmuntra medlemsstaterna att se över och vid behov utveckla utbildningen av ungdomsarbetare. Rådsslutsatserna uppmuntrar även medlemsstaterna att utveckla en gemensam förståelse för vad kvalitet i utbildning av ungdomsarbetare innebär.

Utbildning av ungdomsarbetare sker i Sverige i huvudsak inom fritidsledarutbildningen, vilken tillhandahålls av folkhögskolor som en del av den fria och frivilliga folkbildningen. Som folkbildningen är organiserad varken bör eller vill regeringen utöva detaljerad kontroll över utformning och innehåll i utbildningen av ungdomsarbetare i Sverige.

Regeringen har under förhandlingarna betonat att ungdomsarbete organiseras på olika sätt i olika medlemsländer. Mångfalden ska bevaras, och samarbete på EU-nivå ska inte innebära någon harmonisering av regler eller lagstiftning på området.

Regeringen har under förhandlingarna betonat vikten av att värna den nationella kompetensen på utbildningsområdet. Utformningen av exem-

pelvis läroplaner och strukturer för utbildning är en nationell angelägenhet. Regeringen har värnat detta särskilt i förhandlingen. Regeringen har också framfört vikten av att undvika för detaljerade rekommendationer.

Regeringen har vidare betonat att åtgärderna som föreslås i rådsslutsatserna inte får medföra ytterligare kostnader eller administrativ börda på EU-nivå. Regeringen har under förhandlingens gång ställt sig skeptisk till införandet av nya ramverk och har verkat för att redan existerande strukturer ska användas.

Regeringens bedömning är att de föreslagna rådsslutsatserna om utbildning av ungdomsarbetare håller sig inom EU:s kompetens på utbildnings- och ungdomsområdet såsom den är uttryckt i artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt. Regeringen föreslår att Sverige stöder förslaget till rådsslutsatser.

Anf. 95 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Ordförande! Sverigedemokraterna har även i den här frågan en avvikande mening i förhållande till regeringens ståndpunkt.

Bakgrunden är följande: Liksom regeringen själv påpekar i förslaget till svensk ståndpunkt har man under processens gång haft flera invändningar. Det är invändningar som även vi ser som rimliga i stort.

Vi drar däremot inte samma slutsats som regeringen, alltså att det nuvarande förslaget trots allt inte är för långtgående. Vi ser ju att mycket av det som föreslås, förvisso flera gånger kloka förslag i sak, lika gärna skulle kunna hanteras inom ramen för bilaterala och multilaterala avtal mellan självständiga stater.

Förslaget till rådsslutsatser är bland annat att införa nya ramverk för utbildning av ungdomsarbetare. Detta i kombination med skrivningarna om finansiering från olika EU-program och liknande gör att vi har svårt att ställa oss bakom förslaget.

Vi bedömer att risken för ytterligare kostnader och administrativ börda på EU-nivå finns. Vår mening är att det budgetdrivande förslaget är ett övertramp mot hållningen att ungdomspolitiska frågor är en nationell kompetens, sett till artikel 165 i fördraget om EU:s funktionssätt. Sveriges ståndpunkt borde således vara att inte ställa sig bakom förslaget till rådsslutsatser, tycker vi.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens ståndpunkt men avvikande mening anmäld från Sverigedemokraterna.

Vi går nu över till dagordningspunkt 11, En vision för ungdomsarbetet i Europa.

Anf. 97 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Ordförande! Vid mötet den 22 november kommer rådet att hålla en riktlinjedebatt om en vision för ungdomsarbetet i Europa med fokus på klimatförändringar, unga människor och ungdomsarbete.

Med utgångspunkt i de klimatstrejker som det senaste året engagerat unga världen över diskuteras samhällets och beslutsfattares roll att hantera de budskap som förts fram av unga.

Diskussionsunderlaget från det finländska ordförandeskapet pekar på vikten av att omhänderta ungas politiska uttryck på ett sätt som motiverar

unga till politiskt deltagande och samtidigt ger utrymme för olika åsikter. Här lyfter ordförandeskapet fram ungdomsarbete som en viktig komponent i samhällets bemötande av den unga klimatrörelsen.

Tre frågor är uppställda som grund för ungdomsministrarna att tala om:

2019/20:13
15 november

1. Hur kan vi stärka kapaciteten hos ungdomsarbete för att svara mot de utmaningar som ungdomar när det gäller klimatförändringarna?
2. Hur kan ungdomsarbete stödja unga i deras klimataktivism och i att bygga en hållbar framtid?
3. Klimatförändringar är en sektorsövergripande utmaning. Hur kan ungdomssektorn fungera som en aktiv partner i ett tvärspektoriellt samarbete?

Regeringen välkomnar att ordförandeskapet lyfter frågan om hur vi bäst tillvaratar ungas engagemang för klimatet. Regeringen avser att framföra att ungdomsarbete kan spela en viktig roll i detta, bland annat som ett sätt att stärka ungdomar i deras engagemang. Vi avser även att lyfta fram inkludering av unga som en viktig faktor för att vi ska kunna uppnå målen i Agenda 2030 och Parisavtalet.

Det är viktigt att dessa frågor uppmärksammas inom EU:s ungdomspolitik, men det är också viktigt att ungdomsperspektivet finns med i klimatpolitiken.

Anf. 98 JONAS ANDERSSON i Linköping (SD):

Ordförande! Vi har ett litet medskick från Sverigedemokraterna. Vi förstår ju att detta är ett tema för riktlinjebatter för ordförandeskapet, i det här fallet det finländska. Men ur Sveriges perspektiv kan det vara bra att tänka efter lite när klimatfrågan får ett så särskilt fokus i riktlinjebatten om ungdomsfrågor. Man hänvisar till klimatstrejker, aktivism och så vidare den senaste tiden.

Till exempel MUCF har genomfört en attityd- och värderingsundersökning i år som pekar på att ungdomar i Sverige ser klimatfrågan först som den fjärde viktigaste efter sjukvård, skola-utbildning och migration-integration. Bland killar är det ännu tydligare att det förhåller sig i ungefär den ordningen. Det finns såklart andra undersökningar som ger stöd för samma sak.

När man debatterar ungdomsfrågor i EU-sammanhang tycker jag att Sveriges hållning och agerande måste reflektera att det är så här det förhåller sig. Annars kanske det är lätt att få bilden av att det är klimatfrågan som ligger på topp hos ungdomar, men så är ju inte fallet.

Anf. 99 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Jag kan kort kommentera detta. Jag menar att det är positivt att ordförandeskapet väljer att lyfta upp just klimatfrågan i relation till ungas engagemang och hur vi på olika sätt kan främja detta.

Det är otvivelaktigt så att en mängd unga runt om i världen engagerar sig i denna helt avgörande framtidsfråga som klimatutmaningen ju är. Jag ser det som relevant att den också diskuteras.

Anf. 100 MARTIN KINNUNEN (SD):

En av frågorna här var ju hur man ska hjälpa ungdomarna med deras klimataktivism. Jag undrar bara om EU ska hjälpa ungdomar med aktivism. Är det en viktig prioritering som EU ska ha?

Jag undrar också över den klimataktivism som börjar öka runt om i Europa och som även tar sig illegala uttryck, vilket vi har sett i Storbritannien och här utanför Riksdagshuset. Det är organisationer som verkligen är intresserade av att bryta mot lagar för att få uppmärksamhet. Är det ett perspektiv som regeringen planerar att lyfta fram och risken för att våldsamheter och så vidare trappas upp?

Anf. 101 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till punkten Övriga frågor, om det finns något att säga där, statsrådet.

Anf. 102 Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP):

Nej.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och tackar för i dag. Tack så mycket!

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Välkommen hit för första gången, statsrådet Anna Hallberg! Det är väldigt roligt att se dig här. Vi välkomnar givetvis också dina medarbetare.

Vi gör som vanligt i nämnden och börjar med återrapporter från tidigare möten, om statsrådet önskar säga något om dem.

Anf. 105 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Fru ordförande! Ja, det är ju första gången jag som utrikeshandelsminister besöker nämnden. Jag vill börja med att säga att jag är glad att vara här och ser verkligen fram emot vårt samarbete. Vi kommer att mötas många gånger framöver.

Tack för möjligheten i dag att komma till nämnden och informera om de frågor som står på dagordningen vid utrikesrådets möte, FAC – handel, den 21 november i Bryssel, där jag kommer att delta.

Som fru ordförande sa är det också en återrapportering från föregående möte i FAC – handel den 27 maj och det informella lunchmötet den 1 oktober i år, där jag själv deltog för första gången. Återrapporteringarna har ju skett skriftligen, så jag tänker inte upprepa innehållet i rapporterna. Men om det finns frågor svarar jag gärna på dem.

Anf. 106 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till punkt 3 på rådsdagordningen, Reformen av WTO och läget i förberedelserna inför Världshandelsorganisationens tolfte ministerkonferens.

Anf. 107 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

I dag är jag som sagt här för att informera om mötet den 21 november. På dagordningen står moderniseringen av WTO och läget i förberedelserna inför WTO:s tolfte ministerkonferens, handelsrelationerna mellan EU och USA samt genomförandet av EU:s frihandelsavtal. Under Övriga frågor kommer eurobarometern om européers inställning till internationell handel att presenteras. Nederländerna har också begärt att få informera om sitt arbete med hållbart företagande. Under lunchen kommer handelsrelationerna mellan EU och Kina samt läget i EU:s pågående handelsförhandlingar att tas upp.

Jag börjar med moderniseringen av världshandelsorganisationen och förberedelserna inför WTO:s tolfte ministerkonferens.

WTO-frågorna är en stående punkt vid FAC – handel och på flera sätt nu viktigare än på länge. I juni nästa år kommer WTO:s medlemsländer att samlas i Nur-Sultan i Kazakstan för organisationens tolfte ministermöte. Det blir ett viktigt tillfälle att visa förhandlingsresultat, reda

ut några av organisationens utmaningar och framför allt också staka ut en väg framåt för organisationen.

I tider av handelskonflikter och ökad protektionism är det multilaterala världshandelssystemet med WTO i centrum den försäkring vi har mot att situationen förvärras. För att WTO ska fungera måste alla medlemsstater leva upp till dess regler. Samtidigt måste organisationen reformeras för att anpassas till en föränderlig värld och till världshandeln i nuläget.

En av de viktigaste pelarna i det internationella handelssystemet är WTO:s tvistlösningsorgan. Det har erbjudit WTO:s medlemmar ett forum för att lösa handelskonflikter och har därigenom stått för ett rättssäkert och förutsägbart system.

USA har varit kritiskt mot hur tvistlösningssystemets överprövningsorgan, det så kallade Appellate Body, har fungerat. USA blockerar därför tillsättningen av nya skiljepersoner. Det innebär att överprövningsorganet från och med den 10 december i år inte kommer att kunna utföra sina uppgifter; det blir sannolikt så. En lösning i denna fråga brådskar verkligen.

USA kritiserar vidare att WTO inte förmått hantera frågor som är aktuella i relationen till Kina, såsom snedvridande subventioner, statshandelsföretag och även påtvingad teknologiöverföring. En annan fråga där USA har gått hårt fram är möjligheten för avancerade ekonomier som Kina och Sydkorea att få särskilt och differentierad behandling, det vill säga vissa undantag och förmåner, om de definierar sig som utvecklingsländer.

EU har fortfarande en mycket viktig drivande roll att bidra till ett moderniserat WTO och ett fungerande handelssystem tillsammans med bland annat USA, Japan och andra i huvudsak likasinnade länder.

EU har presenterat en rad förslag på WTO-reformer på områden som notifieringar, subventioner, statshandelsföretag liksom flera konkreta förslag om förbättringar i tvistlösningssystemet och en ökad transparens i WTO-systemet.

Under min resa till Washington den här veckan fick jag möjligheten att ta upp de här frågorna med bland andra US Trade Representative Robert Lighthizer och Secretary of Commerce Wilbur Ross. Från amerikansk sida uttrycktes i samtalen fortsatt kritik mot överprövningsorganet och WTO:s långdragna beslutsprocesser. Samtidigt betonades i diskussionerna de framsteg som gjorts tillsammans i förhandlingarna om e-handel och beträffande särskild och differentierad behandling och gavs positiva exempel på samarbeten.

Från regeringens sida menar vi att en fortsatt dialog med USA är nödvändig för att nå en gemensam lösning.

WTO-förhandlingar fortskrider på områden som fiskesubventioner och inhemska regler för tjänsteutövare med målet att nå resultat till nästa ministermöte i juni 2020. Dessutom har ett åttiotal WTO-medlemmar nyligen inlett plurilaterala förhandlingar om regler för e-handel. Alla de här förhandlingarna är viktiga, inte bara för att nå framsteg inom respektive ämnesområde utan också för tilltron till WTO och till det multilaterala handelssystemet. Man måste ändå säga att det är positivt att USA är engagerat i de här förhandlingarna.

Regeringen stöder aktivt kommissionens arbete för att finna en lösning för överprövningsorganet och även för det bredare reformarbetet i WTO.

Regeringen håller med om att det finns delar i WTO som behöver förbättras och reformeras. Men det sker bäst genom konstruktiva förhandlingar och inte genom att blockera tvistlösningssystemet eller att ställa medlemsländer mot varandra.

I de pågående förhandlingarna prioriterar regeringen resultat i förhandlingarna om fiskerisubventioner som bidrar till ett mer hållbart fiske. Regeringen vill också se ambitiösa resultat i förhandlingarna om inhemska regler för tjänsteutövare och ett plurilateralt avtal om e-handel med deltagande av så många länder som möjligt.

Anf. 108 JENS HOLM (V):

Det behövs sannerligen en reform av det internationella handelssystemet. Systemet med tvistlösningsmekanismer inom WTO är också problematiskt ibland. Tvister inom ramen för bilaterala och multilaterala handelsavtal blir än mer problematiska när tvistlösning sker som till exempel här i Stockholm, hos Stockholms Handelskammare. När man tittar på vad det är som skiljer länderna åt när det gäller hur man löser handelskonflikter ser man att nästan alla kommer från Nordamerika eller Europa. Ytterst få är utvecklingsländer. Det finns alltså en stor asymmetri i världen. Men det var inte det jag skulle prata om.

Jag vill fråga ifall ministern inför den här otroligt viktiga ministerkonferensen är beredd att lyfta upp ländernas möjligheter att driva en offensiv miljöpolitik, klimatpolitik, politik på det sociala området och att det inte ska uppfattas som handelshinder. Det finns tyvärr många exempel på länder som har gått fram med storslagna investeringsprojekt. Ett exempel är när Indien ville bli störst i världen på att investera i solceller och hade ett litet krav på att det skulle finnas ett local content i det man investerade i, alltså att en del av solcellerna skulle produceras lokalt i Indien. USA stämde Indien för det, och Indien förlorade i just en sådan här tribunal inom WTO.

I Ontario fanns ett liknande projekt för förnybar energi. Man stämdes av EU och Japan, och satsningen i förnybart stoppades av WTO.

Det finns en artikel som är viktig och som jag hoppas att ministern noterar. Det är artikel 20 i GATT, som är ett av WTO:s grundfördrag. Det står att medlemsstater ska kunna hänvisa till växters, människors och djurs liv för att lagstifta eller gå fram på området och att det då inte ska uppfattas som handelshinder. Problemet är att artikeln är från 1940-talet. Det var innan vi började prata om klimatförändringar och så vidare. Vi behöver med andra ord höja statusen för att gå fram på miljöområdet, klimatområdet och det sociala området för att det inte ska uppfattas som ett handelshinder. Det är svårt i dag.

Jag undrar ifall ministern är beredd att verka för en mer moderniserad artikel 20, så att det blir lättare att gå fram på de viktiga politikområdena och för att det inte ska uppfattas som handelshinder.

Anf. 109 TOBIAS ANDERSSON (SD):

Jag vill tacka statsrådet för föredragningen.

Man betonar att Sverige och även EU kommer att verka för att få till en lösning för överprövningsorganet och så vidare. Men väldigt lite tyder på att så kommer att bli fallet.

Därför undrar jag hur den svenska regeringen bedömer att det kommer att påverka världshandeln, vilka konsekvenser man bedömer att det blir samt vilka eventuella andra lösningar man kan tänka sig i det läget – någon form av plan B.

Anf. 110 LOTTA OLSSON (M):

Vilka specifika regler är det man ser behöver moderniseras inom WTO? Vi anser att regelverket är bra. Men dilemmat är efterlevnaden. Hur tillser man att det blir en ökad efterlevnad? Ibland är det de stora staterna som minst efterlever regelverket. Det är ett dilemma.

Hur får man bättre disciplin i fråga om grundfördragen innan man börjar modernisera? Och hur kommer Sverige att trycka på för de frågorna?

Anf. 111 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

När det gäller Jens Holms fråga driver Sverige hållbarhetsfrågor väldigt hårt. Det är också viktigt att peka på att hållbarhetskapitlet är en avgörande del i nya frihandelsavtal.

Jens Holms specifika fråga står inte på dagordningen. Men när det gäller vår inställning till och vårt fokus på området driver vi det ständigt inom ramen för hållbarhetskapitlet. Vi driver också frågan om en klimatdeklaration inför ministermötet, MC12, i juni nästa år där de frågorna är helt centrala.

Nästa fråga gällde om det finns en plan B för överprövningsorganet. Nya Zeelands ambassadör Walker har tagit fram ett förslag på en kompromiss eller en väg framåt som en lösning på situationen i överprövningsorganet.

En stor del av den kritik mot överprövningsorganet som WTO:s medlemmar har tagit upp handlar om dess jurisdiktion och vad det har rätt att ta upp. Men det handlar också om tolkningen av tvister. När jag var i USA i veckan hörde jag också att det är det man vänder sig mot. Organet har tagit på sig ett för stort ansvar, som det uttrycks. Det har bland annat kritiserats för att helt enkelt ha gått utöver sin jurisdiktion. Walker har tagit fram ett förslag som innebär att endast frågor som lyfts upp i panelen, alltså det första prövningsorganet, ska få prövas i överprövningsorganet. Och utslag i överprövningsorganet ska bara vara relevanta för den aktuella tvisten. Överprövningsorganet ska, enligt Walkers förslag, i enlighet med WTO-regelverket inte heller lägga till eller ta bort rättigheter för medlemsländerna, ett så kallat overreach.

Vi har även diskuterat att 90-dagarsreglen inte har respekterats. Därför ingår det också i det förslag som Sverige och EU stöder att 90-dagarsregeln ska respekteras, det vill säga att ett förslag från en panelrapport ska cirkuleras inom 90 dagar.

Det är alltså det alternativ som vi ser i dag.

Anf. 112 Kanslirådet DAVID LUNDERQUIST:

EU är en av de drivande medlemmarna för plan B som efterfrågades, det vill säga någon form av interimarrangemang till dess överprövningsorganet fungerar igen. EU diskuterar det med flera stora ekonomier inom WTO, och man har stöd i artikel 25 i WTO:s tvistlösningslagstiftning. I avsaknad av fungerande appellationsdomstol

ska man ändå kunna slita tvister direkt mellan de olika medlemsstaterna. Vi har redan ett sådant interimsarrangemang med bland annat Kanada och Norge. Det pågår diskussioner med flera andra stora länder, bland annat Ryssland, Kina och Brasilien, så att vi ändå ska kunna fortsätta.

De pågående tvisterna kommer att kunna fortsätta hanteras trots att överprövningsorganet inte kan ta på sig nya ärenden.

Anf. 113 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

När det gäller modernisering av WTO fick jag också frågan om vilka specifika regler vi vill driva och framför allt ökad efterlevnad av de regler som redan finns i dag. Sverige står bakom reformering av WTO. Men mycket av det ligger i att de regler som redan finns i dag måste efterlevas. Det är absolut viktigt.

När det gäller specifika regler handlar det bland annat om att stärka reglerna om notifiering, alltså att man anmäler när man bryter mot de regler som finns i dag. Det behöver lyftas fram ytterligare. Ökad disciplin i fråga om statsstöd är också en viktig fråga som vi kommer att vara med och försöka påverka.

Att det behövs tydligare efterlevnad lyftes också upp under de möten jag hade i USA i veckan. Det är en linje som USA driver, och jag tror att många är överens om det. Efterlevnad av befintliga regler är viktigare än att implementera nya. Det står jag helt bakom.

Anf. 114 JENS HOLM (V):

Hållbarhetskapitel är jättebra. Problemet är att de inte är rättsligt bindande eftersom de inte är formulerade i artiklar. Det är däremot artiklar i GATT.

Min konkreta fråga till ministern är därför: Ifall man vill ändra ett av WTO:s grundfördrag, är det inte just på en ministerkonferens man ska lyfta upp det? När ska man annars göra det?

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Jag har en fråga till Jens Holm och Vänsterpartiet med anledning av det du sa förut.

Menar du att du tycker att all miljöteknik ska undantas från all handel? Bara för att man ska bygga en stor solcellsanläggning finns det inte skäl att efterfråga bara lokal produktion. Eller menar du att det ska finnas sådana skäl? Det skulle verkligen vara ett hinder för många svenska miljöteknikföretag när de vill exportera till andra, mycket större länder.

Anf. 116 JENS HOLM (V):

Nej, men ifall man går in med stora offentliga medel, precis som vi har gjort när vi har industrialiserat vårt land, tycker jag att det är rimligt att man ställer vissa krav på local content, som det brukar kallas, alltså ett lokalt innehåll. Jag kommer inte ihåg hur det var i fallen med Indien eller Ontario. Men jag tycker att det är rimligt att en del ska tillverkas lokalt eftersom man går in med nationella subventioner.

Det finns också en mängd andra aspekter på det här. Länder vill kunna främja en viss teknik, men andra länder anmäler dem i WTO och säger att

det är ett handelshinder. Och när miljö och handel står mot varandra trumfar alltid handeln miljön. Det är problematiskt.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Jag ska inte förlänga debatten. Men jag tror att det är tydligt att vi har lite olika syn på det här.

Anf. 118 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Jag ska svara Jens Holm också när det gäller att ändra grundfördraget i WTO. Det står inte på agendan på mötet nästa vecka i FAC Handel. Men hållbarhetskapitlen i de frihandelsavtal vi har i dag är rättsligt bindande. Det är viktigt att poängtera.

Att ändra grundfördraget i WTO är en stor fråga och ingenting som står på agendan nästa vecka. Det får vi återkomma till.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 4, Handelsförbindelserna med USA.

Anf. 120 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Kommissionen kommer att ge medlemsstaterna en lägesrapport om handelsrelationen mellan EU och USA. Jag har som sagt varit i Washington DC under veckan och träffat USA:s handelsrepresentant Lighthizer och näringsminister Ross. En nära dialog är absolut en förutsättning för att minska spänningarna i relationen mellan EU och USA.

Under de två mötena, som var relativt långa och där vi hade en öppen dialog, framkom att den amerikanska administrationen uppskattar Sveriges frihandelsvänliga linje. Vilja finns definitivt att driva handelsrelationen med USA framåt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

Vi har ännu inte fått något besked om biltullar. Jag vill bara beröra detta ämne specifikt, eftersom det i stor utsträckning påverkar Sverige. Indikationen var att beskedet kommer att skjutas upp några månader. Det är viktigt att säga att ett uppskov inte heller är bra. Vi behöver ett besked. Detta hämmar investeringar. Så länge hotet och osäkerheten hänger kvar över industrin är det naturligtvis negativt. Jag poängterade tydligt att det i värsta fall påverkar 4 000 arbetstillfällen i Sverige om man skulle införa tullar på 25 procent. Som en parentes kan jag säga att det i ett land av USA:s storlek skulle motsvara 130 000 jobb, vilket jag också lyfte fram. Jag fick en stor förståelse för att det är en väldigt viktig fråga för Sverige.

Jag framförde också tydligt att det är vår uppfattning att biltullar skulle skada välbefindandet på båda sidor av Atlanten. Jag upplevde också att jag fick en förståelse för det.

När det gäller Airbus- och Boeingtvisterna har WTO efter en 15 år lång tvist, som ni alla säkert vet, slagit fast att EU, det vill säga Frankrike, Tyskland, Spanien och Storbritannien, har gett otillåtna subventioner till flygplanstillverkaren Airbus. De strafftullar som USA införde den 18 oktober är värda ungefär 7 ½ miljarder amerikanska dollar årligen. Detta följer våra gemensamma regler i WTO.

Från regeringens sida anser vi att EU har allt att vinna på att hålla huvudet kallt nu och inte eskalera denna konflikt. Vi kommer att verka för att försöka nå en förhandlad lösning och att EU-enighet i denna fråga är att försöka vidmakthålla den.

WTO:s bedömning av legaliteten när det gäller amerikanska statsstöd till Boeing väntas under våren 2020. Då kommer denna fråga upp.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Genomförande av handelsavtal, inklusive den tredje årliga rapporten om genomförandet av frihandelsavtalet.

Anf. 122 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Som tredje och sista dagordningspunkt återfinns kommissionens rapport om genomförandet av frihandelsavtal.

Kommissionens arbete med att stärka genomförandet fortsätter. För tredje året i rad har kommissionen tagit fram en rapport på detta tema. Rapporten publicerades den 14 oktober, och den finns på kommissionens webbplats. Den ger en översikt av genomförandet av EU:s 35 största handelsavtal. Den illustrerar att frihandelsavtalen verkligen leder till ökad handel, bidrar till att undanröja handelshinder och ger EU-företag ett ökat tillträde till andra marknader. Den visar också att EU:s jordbrukssektor har dragit stor nytta av handelsavtalen.

Samtidigt är det viktigt att vi når ut brett med information om avtalen till företagen, inte minst till de små och medelstora företagen.

Regeringen välkomnar att kommissionen analyserar denna nyttjandegrad av ingångna frihandelsavtal och att man också vidtar åtgärder från kommissionens sida för att ytterligare stärka genomförandet.

I sammanhanget vill jag också nämna att det finns ett samarbete mellan kommissionen och Sverige – vår myndighet Kommerskollegium – rörande Ecuador som ett stöd för landets arbete med att implementera hållbarhetsfrågor i frihandelsavtalet. Det omnämns särskilt i kommissionens rapport.

De övergripande positiva effekterna av ingångna avtal är tydliga. Kommerskollegium har i dagarna färdigställt en rapport där man gjort kvantitativa beräkningar av handelseffekter för varor av EU:s regionala handelsavtal för EU och för Sverige. Den visar att avtalen tydligt stimulerar varuhandel och ökar handeln mellan två parter som har ingått eller ingår ett frihandelsavtal med upp till 65 procent efter en infasningsperiod på tio år.

I Sverige har Kommerskollegium i uppdrag att informera företag och allmänhet om EU:s ingångna frihandelsavtal.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 6, Övriga frågor.

Anf. 124 Statsrådet ANNA HALLBERG (S):

Under punkten Övriga frågor kommer kommissionen att informera om Eurobarometern beträffande inställningen till internationell handel, som ska publiceras den 20 november. Det är den första i sitt slag sedan 2010, och vi ser verkligen fram emot att få ta del av resultatet av denna undersökning.

Därutöver har Nederländerna, som jag nämnde tidigare, anmält att man som en övrig fråga vill informera de andra medlemsstaterna om sitt pågående arbete med ansvarsfulla leverantörskedjor. Man vill lyfta fram vikten av att ta fram en handlingsplan för hållbart företagande på EU-nivå.

Här avser regeringen att stödja Nederländernas förslag om att verka för att EU-kommissionen tar fram en ny EU-gemensam handlingsplan för hållbart företagande. Det ska vara en utveckling av den tidigare handlingsplanen som gällde mellan 2011 och 2014. Sverige har i den likasinnade gruppen, där Nederländerna ingår, under ett antal år verkat för att detta ska komma på plats genom att uppvakta EU-kommissionen.

Handlingsplanen skulle kunna bygga på den sammanställning som EU-kommissionen tog fram under våren 2019 över åtgärder gällande lagstiftning, utbildning och kapacitetsstöd som genomförts av EU genom hållbart företagande.

Jag vill i detta sammanhang lyfta fram att vi har en plattform för internationellt hållbart företagande som regeringen nu avser att presentera inom kort i samband med att vi också avser att presentera en ny export- och investeringsstrategi. Det är viktigt för regeringen att samordna export och investeringar med ett hållbart företagande. En sådan plattform är nära förestående i Sverige.

Företagen har en central roll i spelet när det gäller att utveckla hållbara värdekedjor. Det blir mycket tydligt vid den nordiska lanseringen av Världsbankens World Development Report 2020. Den handlar just om globala värdekedjor. Det tar vi fasta på i vår hållbarhetsplattform.

Sammanfattningsvis: Regeringen stöder ett utökat samarbete mellan medlemsländerna när det gäller hållbart företagande. Ett sådant skulle då ske på expertnivå.

Till sist ägnas lunchen åt handelsrelationen mellan EU och Kina. Där avser jag att ta tillfället i akt att informera om att regeringen har antagit en skrivelse om arbetet i frågor som rör Kina och att denna skrivelse för närvarande behandlas i riksdagen.

Under lunchen väntas kommissionär Malmström också ge en lägesuppdatering om de pågående handelsförhandlingarna med andra handelsparter, särskilt när det gäller Australien, Chile, Indonesien, Mercosur, Mexiko och Nya Zeeland.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Tack för informationen och tack för i dag!

§ 1 Allmänna frågor

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	1
Anf. 5 JAN ERICSON (M)	1
Anf. 6 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	2
Anf. 7 JENS HOLM (V)	2
Anf. 8 PÅL JONSON (M).....	2
Anf. 9 ANNIKA QARLSSON (C).....	3
Anf. 10 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	3
Anf. 11 LUDVIG ASPLING (SD).....	4
Anf. 12 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	5
Anf. 13 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 14 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	5
Anf. 15 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 16 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	5
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 18 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	5
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 20 LINA NORDQUIST (L).....	7
Anf. 21 ANNIKA QARLSSON (C).....	7
Anf. 22 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	7
Anf. 23 PÅL JONSON (M).....	7
Anf. 24 LUDVIG ASPLING (SD).....	7
Anf. 25 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	7
Anf. 26 ANNIKA QARLSSON (C).....	8
Anf. 27 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	8
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	8
Anf. 29 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	9
Anf. 30 PÅL JONSON (M).....	9
Anf. 31 MARTIN KINNUNEN (SD)	10
Anf. 32 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	10
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 34 Statsrådet HANS DAHLGREN (S)	10
Anf. 35 ORDFÖRANDEN.....	11

§ 2 Jordbruk och fiske

.....	12
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 37 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	12
Anf. 38 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	12
Anf. 39 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	12
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	12
Anf. 41 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	12
Anf. 42 LINA NORDQUIST (L)	13
Anf. 43 JENS HOLM (V)	13
Anf. 44 KJELL-ARNE OTTOSSON (KD).....	13

Anf. 45	PÅL JONSON (M)	14
Anf. 46	ANNIKA QARLSSON (C)	14
Anf. 47	STAFFAN EKLÖF (SD)	15
Anf. 48	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	15
Anf. 49	PÅL JONSON (M)	17
Anf. 50	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	17
Anf. 51	KJELL-ARNE OTTOSSON (KD)	18
Anf. 52	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	18
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	18
Anf. 54	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	19
Anf. 55	ORDFÖRANDEN	19
Anf. 56	Statsrådet JENNIE NILSSON (S)	19
Anf. 57	ORDFÖRANDEN	19
§ 3	Utbildning, ungdom, kultur och idrott	20
Anf. 58	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 59	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	20
Anf. 60	ORDFÖRANDEN	20
Anf. 61	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	20
Anf. 62	ANNIKA QARLSSON (C)	21
Anf. 63	JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	21
Anf. 64	LOTTA FINSTORP (M)	21
Anf. 65	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	21
Anf. 66	ORDFÖRANDEN	21
Anf. 67	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	21
Anf. 68	LOTTA FINSTORP (M)	22
Anf. 69	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	22
Anf. 70	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 71	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	22
Anf. 72	LOTTA FINSTORP (M)	23
Anf. 73	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	23
Anf. 74	Ämnesrådet TOMAS JOHANSSON	23
Anf. 75	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 76	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	23
Anf. 77	ORDFÖRANDEN	24
Anf. 78	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	24
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 80	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	25
Anf. 81	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 82	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	25

Anf. 83	DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	26
Anf. 84	LOTTA FINSTORP (M)	26
Anf. 85	JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	26
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 87	JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	26
Anf. 88	ANNIKA QARLSSON (C)	26
Anf. 89	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	26
Anf. 90	Departementssekreterare TOBIAS ADOLFSSON	27
Anf. 91	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 92	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	27
Anf. 93	ORDFÖRANDEN	27
Anf. 94	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	27
Anf. 95	JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	28
Anf. 96	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 97	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	28
Anf. 98	JONAS ANDERSSON i Linköping (SD)	29
Anf. 99	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	29
Anf. 100	MARTIN KINNUNEN (SD)	30
Anf. 101	ORDFÖRANDEN	30
Anf. 102	Kultur- och demokratiminister AMANDA LIND (MP)	30
Anf. 103	ORDFÖRANDEN	30

§ 4 Utrikes frågor – handel

.....		31
Anf. 104	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 105	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	31
Anf. 106	ORDFÖRANDEN	31
Anf. 107	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	31
Anf. 108	JENS HOLM (V)	33
Anf. 109	TOBIAS ANDERSSON (SD)	33
Anf. 110	LOTTA OLSSON (M)	34
Anf. 111	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	34
Anf. 112	Kanslirådet DAVID LUNDERQUIST	34
Anf. 113	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	35
Anf. 114	JENS HOLM (V)	35
Anf. 115	ORDFÖRANDEN	35
Anf. 116	JENS HOLM (V)	35
Anf. 117	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 118	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	36
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	36
Anf. 120	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	36
Anf. 121	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 122	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	37
Anf. 123	ORDFÖRANDEN	37
Anf. 124	Statsrådet ANNA HALLBERG (S)	37
Anf. 125	ORDFÖRANDEN	38

